

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.001.01.2022

**Pan
Jarosław Obremski
Wojewoda Dolnośląski**

Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu
pl. Powstańców Warszawy 1
50-153 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 – „Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 85/02 – województwo dolnośląskie oraz realizacja zadań nałożonych na Wojewodę w 2021 r. ustawą o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu, pl. Powstańców Warszawy 1, 50-153 Wrocław (dalej: „DUW” lub „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Obremski, Wojewoda Dolnośląski (dalej także: „Wojewoda”)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Renata Kojro, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/17/2022 z dnia 18 stycznia 2022 r.2. Dominik Kosenda, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/27/2022 z dnia 2 lutego 2022 r.3. Anna Łuczak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/1/2022 z dnia 4 stycznia 2022 r.4. Paweł Potemski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/51/2022 z dnia 18 lutego 2022 r.5. Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/39/2022 z dnia 15 lutego 2022 r. <p>(akta kontroli t. I, str. 1-6, t. XVI, str. 1-2)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/02 – <i>województwo dolnośląskie</i> oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa. Celem kontroli było również dokonanie oceny realizacji zadań nałożonych na Wojewodę ustawą o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej w części 85/02 – <i>województwo dolnośląskie</i> . Ocenie podlegały w szczególności:
Zakres kontroli	<ul style="list-style-type: none">– działania związane z egzekucją dochodów budżetowych,– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 <i>ustawy o finansach publicznych</i>², w tym:<ol style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/02 – <i>województwo dolnośląskie</i>.

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.; dalej: ufp.

Ponadto w zakresie wywiązywania się Wojewody z obowiązków nałożonych ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o *Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej*³ ocenie podlegało m.in. przestrzeganie zasad:

- udzielania dofinansowania i dopłaty ze środków Funduszu,
- przekazywania dopłaty,
- wypłaty niewykorzystanych środków Funduszu,

oraz czynności podejmowane przez Wojewodę w związku z niedokonaniem przez organizatorów zwrotu dopłaty, jak i działania kontrolne i sprawozdawcze Wojewody. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza wykonania planu dochodów,
- analiza stanu należności pozostałych do zapłaty,
- szczegółowa kontrola windykacji zaległości,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/02 – *województwo dolnośląskie* w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 85/02 – *województwo dolnośląskie* limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/02 – *województwo dolnośląskie*.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 717, ze zm.; dalej: ustawa o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2021 r. przez DUW budżetu państwa w 2021 r. w części 85/02 – województwo dolnośląskie oraz realizację zadań nałożonych na Wojewodę w tym samym okresie ustawą o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że zrealizowane w 2021 r. dochody dysponenta części 85/02 – województwo dolnośląskie w kwocie 229 636,3 tys. zł, były wyższe o 30,4% od uzyskanych w roku poprzednim oraz o 25,7% od zaplanowanych w ustawie budżetowej. W przypadku dysponenta III stopnia dochody wykonane w 2021 r. w kwocie 16 902,3 tys. zł były niższe o 8,9% od dochodów zaplanowanych na ten rok, przy czym były wyższe o 52,8% od dochodów uzyskanych w 2020 r. W przypadku zaległości dysponenta części stwierdzono, że ich stan na koniec 2021 r. wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 6,1%, a w przypadku zaległości dysponenta III stopnia stan zaległości zmniejszył się o 6,9% w porównaniu do roku poprzedniego. W obszarze windykacji należności stwierdzono nieprawidłowości ogółem w kwocie 613,0 tys. zł, które ze względu na swoją wagę nie miały wpływu na ocenę ogólną. Niemniej ponownie stwierdzono, (pomimo takiego wniosku pokontrolnego, sformułowanego przez NIK w wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. w części 85/02), że w Urzędzie nadal występowały przypadki niezasadzonych okresów bezczynności w poszczególnych sprawach, w których prowadzona była egzekucja należności Skarbu Państwa (w trzech na dziewięć poddanych badaniu przypadkach). Okresy bezczynności wynoszące od 55 do 71 dni stwierdzono także w sprawach związanych z rozpatrywaniem przez Wojewodę Dolnośląskiego wniosków złożonych przez właściwych starostów wykonujących zadania z zakresu administracji rządowej z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa o zastosowanie ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych przypadających Wojewodzie Dolnośląskiemu (100% badanej próby).

Wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w kwocie ogółem 5 548 436,0 tys. zł zostały wykonane na zaplanowanym poziomie (ich realizacja wyniosła odpowiednio 99,3% i 100%) i zgodnie z przeznaczeniem.

Kontrola 57,2% dotacji udzielonych przez dysponenta części 85/02, wykazała, że zostały one przekazane beneficjentom w prawidłowo ustalonych kwotach i terminach umożliwiających realizację zadań. W rezultacie wydatkowania tych środków osiągnięto zakładane cele. W toku kontroli sprawdzono także 28,3% wartości dokonanych blokad, nie stwierdzając nieprawidłowości. Pozytywnie oceniono również poddanych badaniu sześć postępowań dotyczących zamówień publicznych prowadzonych na podstawie regulacji wewnętrznych, jak i ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁵.

Obowiązujący w DUW system kontroli zarządczej i funkcjonujące w jego ramach mechanizmy kontroli w zakresie finansowym nie zapobiegły jednak wystąpieniu nieprawidłowości polegających m.in. na: **[1]** nierzetelnym dokonaniu blokady niewykorzystanych środków na realizację rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu” w wysokości 350,0 tys. zł; **[2]** zawarciu umów cywilnoprawnych z własnymi pracownikami, w wyniku realizacji których wykonywano zadania tożsame z wynikającymi ze stosunku pracy; **[3]** zawieraniu umów zleceń w formie ustnej - niezgodnie z zasadą jawności i przejrzystości finansów publicznych, określoną

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.; dalej: Pzp.

w art. 33 ust. 1 *ufp*, wskutek czego zleceńodawcy wykonywali swoje zadania przed zawarciem umów w formie pisemnej.

W ramach kontroli zbadano 8,2% wydatków budżetu państwa zrealizowanych przez DUW w części 85/02. Środki publiczne, z reguły wykorzystano celowo i gospodarnie, a wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w *ufp* i aktach wykonawczych do tej ustawy. Przyjęte zasady rozliczania środków przeznaczonych na sfinansowanie dodatku dla kierowników specjalizacji nadzorujących szkolenie specjalizacyjne lekarzy w podmiotach prowadzących szkolenia specjalizacyjne (w stosownych umowach zawartych między Wojewodą Dolnośląskim a podmiotami szkolącymi lekarzy), nie zapewniły jednak adekwatnej kontroli merytorycznej oraz rachunkowej przedkładanych przez ww. podmioty rozliczeń stanowiących podstawę płatności.

NIK pozytywnie zaopiniowała roczne/łączne sprawozdania za 2021 r., sporządzone przez dysponenta części 85/02 – *województwo dolnośląskie* oraz sprawozdania jednostkowe DUW. Sprawozdania łączne dysponenta części 85/02 zostały sporządzone prawidłowo i rzetelnie, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe DUW na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

W ocenie NIK Wojewoda prawidłowo wywiązał z zadań nałożonych o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej⁶ w zakresie organizacji naboru wniosków o dopłatę, oceny złożonych wniosków i przekazywania organizatorom środków w 2021 r. Stwierdzone nieprawidłowości miały w większości charakter formalny i nie przyniosły negatywnych skutków. Niemniej Wojewoda dopuścił do przyjęcia i przekazał na konto dysponenta FRPA kwotę odsetek o 0,3 tys. zł wyższą niż wynikała z faktycznych zobowiązań organizatora.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe i windykacja należności

1.1. Dysponent części 85/02 zrealizował w 2021 r. dochody budżetu państwa w wysokości 229 636,3 tys. zł, co stanowiło 125,7% zaplanowanej kwoty (182 643,0 tys. zł⁸) i 130,4% dochodów wykonanych w 2020 r. (176 051,6 tys. zł).

W strukturze zrealizowanych dochodów największy udział miały dochody w następujących działach: [1] 700 – *Gospodarka mieszkaniowa* – 65,1%

⁶ Dalej: FRPA lub Fundusz.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Po zmianie wynikającej z ustawy z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 1900), dalej: ustawa o zmianie ustawy budżetowej, przy czym pierwotnie ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190), dalej: ustawa budżetowa, przewidywała dochody w części 85/02 – *województwo dolnośląskie* na tym samym poziomie, tj. w wysokości 182 643,0 tys. zł.

(149 499,0 tys. zł)⁹, [2] 855 – *Rodzina* – 16,2% (37 133,3 tys. zł)¹⁰ oraz [3] 750 – *Administracja publiczna* – 6,7% (15 343,1 tys. zł)¹¹.

Dochody uzyskano w 19 działach klasyfikacji budżetowej, przy 15 zaplanowanych ustawą budżetową (z czego w jednym dziale dochodów nie osiągnięto). Dochody nieplanowane zrealizowano w pięciu działach: 752 – *Obrona narodowa* (0,2 tys. zł)¹², 755 – *Wymiar sprawiedliwości* (58,3 tys. zł)¹³, 758 – *Różne rozliczenia* (0,02 tys. zł), 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza* (35,8 tys. zł)¹⁴ oraz 921 – *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* (182,5 tys. zł)¹⁵.

Wyższe od planowanych dochody uzyskano w 13 działach¹⁶ (łącznie o 49 653,8 tys. zł), w tym w dziale: 010 – *Rolnictwo i łowiectwo* o 10,4%, tj. 558,5 tys. zł¹⁷, 500 – *Handel* o 42,3%, tj. o 77,0 tys. zł¹⁸, 600 – *Transport i łączność* o 62,5%, tj. o 76,8 tys. zł¹⁹, 630 – *Turystyka* o 7,3%, tj. o 2,5 tys. zł²⁰, 700 – *Gospodarka mieszkaniowa* o 31,9%, tj. o 36 115,0 tys. zł²¹, 710 – *Działalność usługowa* o 296,8%, tj. o 2 110,3 tys. zł²², 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* o 131,7%, tj. o 227,9 tys. zł²³, 801 – *Oświata i wychowanie* o 170,8%, tj. o 107,6 tys. zł²⁴, 851 – *Ochrona zdrowia* o 33,9%,

⁹ W tym w rozdziale 70005 – *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* w § 2350 – *dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego* (148 962,2 tys. zł) głównie z tytułu gospodarowania nieruchomościami, zrealizowane przez starostwa powiatowe i miasta na prawach powiatu, jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

¹⁰ Główne źródło dochodów w tym dziale stanowiły dochody w rozdziale 85502 – *Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego* w § 2350 – *dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego* w wysokości 32 134,9 tys. zł, tj. z tytułu zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego od dłużników oraz wpływy z tytułu odzyskanych zaliczek alimentacyjnych.

¹¹ W tym przede wszystkim w rozdziale 75011 – *Urzędy Wojewódzkie* w § 0930 – *wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych* (9 458,8 tys. zł).

¹² Uzyskanie nieplanowanych dochodów było wynikiem wpływów z tytułu zwrotów niewykorzystanych dotacji.

¹³ Uzyskanie nieplanowanych dochodów było wynikiem wpływów z tytułu zwrotów niewykorzystanych dotacji.

¹⁴ Uzyskanie nieplanowanych dochodów było wynikiem wpływów z tytułu zwrotów niewykorzystanych dotacji, m.in. stypendium szkolnego socjalnego przyznanego w latach ubiegłych.

¹⁵ Uzyskanie nieplanowanych dochodów było wynikiem wpływów w szczególności z tytułu opłat za wycinkę drzew na terenie objętym ochroną zabytków, w miejscach, gdzie nie były przewidziane nasadzenia.

¹⁶ Dotyczy tych działów, w których dochody zostały zaplanowane w ustawie budżetowej.

¹⁷ Wyższe wykonanie dochodów było wynikiem m.in. zwiększonej liczby kar pieniężnych nakładanych przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii oraz zwiększonych wpływów z tytułu opłat za czynności weterynaryjne.

¹⁸ Wzrost dochodów wynikał ze zwiększonej liczby nałożonych przez inspekcję handlową (rozdział 50001) kar pieniężnych na osoby prawne i inne jednostki organizacyjne z tytułu naruszania ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 630, ze zm.) - (§ 0580).

¹⁹ Wzrost dochodów wynikał głównie ze zwiększonych wpływów z tytułu kosztów upomnień wysłanych przez Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego we Wrocławiu w związku z brakiem wpłat w terminie kar pieniężnych oraz z tytułu opłat za wydane zaświadczenia ADR (potwierdzające posiadanie uprawnień, które umożliwiały pracę kierowców w zakresie przewozu materiałów niebezpiecznych na terenie Polski i zagranicą) lub jego wtórnika.

²⁰ Wzrost dochodów wynikał głównie ze zwiększonej liczby przeprowadzonych egzaminów dotyczących sprawdzenia kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego.

²¹ Wzrost dochodów wynikał głównie z uzyskania większych dochodów w rozdziale 70005 – *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, tj. związanych z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego.

²² Wzrost dochodów wynikał głównie ze wzrostu dochodów uzyskanych w rozdziale 71015 – *Nadzór budowlany* w § 0690 – *wpływy z różnych opłat*, w szczególności zwiększonej liczby nałożonych i uiszczonych opłat legalizacyjnych oraz ze zwiększonej liczby wydanych i uiszczonych postanowień nakładających grzywny w celu przymuszenia.

²³ Wzrost dochodów wynikał głównie ze wzrostu dochodów w rozdziale 75411 – *Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej* w szczególności w § 02350 – *dochody związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego*.

²⁴ Wzrost dochodów wynikał głównie z uzyskania dochodów nieplanowanych w rozdziałach: 80103 – *Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych*, 80104 – *Przedszkola*, 80105 – *Przedszkola specjalne*, 80106 – *Inne formy wychowania przedszkolnego*. Było to wynikiem zwiększonych wpływów z tytułu opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie duplikatów świadectw, dyplomów lub innych druków szkolnych oraz uwierzytelnianie dokumentów przeznaczonych do obrotu prawnego za granicą oraz zwrotów niewykorzystanych dotacji.

tj. o 2 904,2 tys. zł²⁵, 852 – *Pomoc społeczna* o 90,0%, tj. o 850,3 tys. zł²⁶, 853 – *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej* o 2,8%, tj. o 94,7 tys. zł²⁷, 855 – *Rodzina* o 19,1%, tj. o 5 965,3 tys. zł²⁸ oraz 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* o 295,2%, tj. o 563,7 tys. zł²⁹.

Natomiast nie zrealizowano dochodów na łączną kwotę 2 938,8 tys. zł w planowanych wysokościach w dwóch działach, tj. w dziale 150 – *Przetwórstwo przemysłowe*³⁰ nie uzyskano dochodów, a w dziale 750 – *Administracja publiczna* uzyskano dochody niższe od zakładanych o 2 933,8 tys. zł³¹, tj. o 16,1%.

W 2021 r. u dysponenta części 85/02 – *województwo dolnośląskie* wystąpiły ujemne dochody w dziale 050 – *Rybołówstwo i rybactwo* (-0,02 tys. zł)³².

(akta kontroli t. I, str. 585-588, t. II, str. 38-43, 49-71, 75-89, 104-129, 146-156)

Dochody dysponenta III stopnia w 2021 r. wyniosły 16 902,3 tys. zł³³ i były niższe od dochodów zaplanowanych na ten rok o 1 645,7 tys. zł (tj. o 8,9%), przy czym były wyższe od dochodów uzyskanych w 2020 r. o 5 843,5 tys. zł (tj. o 52,8%). Stanowiły one 7,4% udziału w dochodach uzyskanych w części 85/02. Największe, bo sięgające 86,8% zrealizowanych dochodów DUW, były dochody w dziale 750 – *Administracja publiczna* (14 671,7 tys. zł), w tym w rozdziale 75011 – *Urzędy wojewódzkie* (14 513,3 tys. zł), w § 0930 – *wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych*, w którym wykonanie w 2021 r. wyniosło 9 458,8 tys. zł (70,1% planu), co miało zasadniczy wpływ na wyższe osiągnięte przez dysponenta III stopnia dochody w 2021 r. w stosunku do roku poprzedniego. Jednocześnie mniejsze niż zakładano o 4 041,2 tys. zł (tj. o 29,9%) wykonanie planu w 2021 r. w § 0930 – *wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych* miało znaczący wpływ na osiągnięte przez dysponenta III stopnia niższe dochody w 2021 r.

W 2021 r. u dysponenta III stopnia nie wystąpiły ujemne dochody.

(akta kontroli t. I, str. 94-98, 146-187, 366-372, 402-404, 412-453, t. II, str. 144, 157)

1.2.1. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. należności pozostałe do zapłaty ogółem w części 85/02 – *województwo dolnośląskie* wyniosły 1 403 668,7 tys. zł i wzrosły w stosunku do należności w roku poprzednim o 81 016,4 tys. zł, tj. o 6,1%. Wzrost ten nastąpił przede wszystkim w dwóch działach:

855 – Rodzina, gdzie należności wyniosły 1 263 719,7 tys. zł, co stanowiło 90,0% należności ogółem (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 61 280,3 tys. zł, tj. o 5,1%). Na wzrost ten wpływ miał głównie przyrost w dziale 855 – *Rodzina*

²⁵ Wzrost dochodów wynikał głównie ze wzrostu liczby nakładanych kar na osoby fizyczne za naruszenie obowiązujących obostrzeń związanych ze stanem epidemii COVID-19, jak również kar za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych oraz z tytułu zwiększonych wpływów z opłat za zezwolenia wydawane przez Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego.

²⁶ Wzrost dochodów wynikał głównie ze wzrostu dochodów w rozdziale 85216 – *Zasiłki stałe* – uzyskano dochody nieplanowane w szczególności w § 0940 – *wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych* oraz w rozdziale 85228 – *Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze*.

²⁷ Wzrost dochodów wynikał głównie ze wzrostu dochodów w rozdziale 85333 – *Powiatowe Urzędy Pracy*, tj. zwiększone były wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwość (dochody z tytułu wpłat za wydane zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemców).

²⁸ Wzrost dochodów wynikał głównie ze wzrostu dochodów w rozdziale 85502 – *Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego*, w tym zrealizowano dochody nieplanowane w § 0940 – *wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych*.

²⁹ Wzrost dochodów wynikał głównie z uzyskania dochodów nieplanowanych w rozdziale 90014 – *Inspekcja ochrony środowiska*, w szczególności był wynikiem zwiększonej liczby wydanych decyzji wymierzających kary pieniężne za substancje zubożające warstwę ozonową.

³⁰ Planowano uzyskanie dochodów na poziomie 5,0 tys. zł w związku z postępowaniami sądowymi.

³¹ Uzyskano mniejsze niż zakładano o 4 041,2 tys. zł wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych.

³² Wystąpiły one na skutek rozliczenia wpłat dokonanych przez komornika sądowego i obowiązku zwrotu kosztów zastępstwa w egzekucji dla radcy prawnego.

³³ Na uzyskane przez dysponenta III stopnia w 2021 r. dochody budżetu państwa złożyły się dochody w kwocie 16 503,2 tys. zł zrealizowane przez Wydział Finansów i Budżetu DUW oraz w kwocie 399,1 tys. zł przez Wydział Organizacji i Rozwoju DUW.

w szczególności spowodowany niewyegzekwowaniem od dłużników alimentacyjnych zwrotów świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w rozdziale 85502 w § 2350), gdzie zanotowano wzrost z kwoty 1 202 348,7 tys. zł na dzień 31 grudnia 2020 r. do 1 261 278,6 tys. zł (tj. o 5,0%), co wynikało przede wszystkim ze zwiększenia liczby dłużników alimentacyjnych oraz długotrwałych postępowań egzekucyjnych;

700 – Gospodarka mieszkaniowa, gdzie należności (m.in. z tytułu gospodarki gruntami i nieruchomościami, związane z realizacją zadań przez jednostki samorządu terytorialnego, stanowiące udział Skarbu Państwa, w szczególności niewniesione opłaty za użytkowanie wieczyste) wyniosły 100 120,5 tys. zł, co stanowiło 7,1% należności ogółem (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 18 042,9 tys. zł, tj. o 22,0%).

Zaległości netto według stanu na 31 grudnia 2021 r. wyniosły 1 404 009,5 tys. zł i były wyższe o 75 924,1 tys. zł, tj. o 5,7% od zaległości netto na koniec 2020 r. Wpływ na to miał głównie wzrost w dziale 855 – *Rodzina*, w tym m.in. z tytułu niewyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych zwrotów świadczeń z funduszu alimentacyjnego – z 1 202 346,3 tys. zł na koniec 2020 r. do 1 261 274,7 tys. zł, tj. na dzień 31 grudnia 2021 r. o 58 928,4 tys. zł (tj. o 5,0%), a ich wzrost wynikał przede wszystkim ze zwiększenia liczby dłużników alimentacyjnych oraz długotrwałych postępowań egzekucyjnych. Drugie, co do wielkości zaległości netto wystąpiły w dziale 700 – *Gospodarka mieszkaniowa*, w rozdziale 70005 – *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* w § 2350, tj. związane z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego, które wynosiły 105 178,7 tys. zł i w stosunku do 2020 r. – 93 418,3 tys. zł, wzrosły o 12,6%.

(akta kontroli t. I, str. 589-592, t. II, str. 38-43, 75-89, 104-129, 146-156, 159-166, 224-227)

Zaległości netto jednostek podległych Wojewodzie Dolnośląskiemu według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiły 19 720,6 tys. zł i były wyższe o 2 785,7 tys. zł (tj. o 16,5%) od zaległości na koniec 2020 r., wynoszących 16 934,9 tys. zł. Znaczący wzrost zaległości odnotowano w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska we Wrocławiu (wzrost o 2 520,5 tys. zł, tj. o 34,0%)³⁴, w jednostkach inspekcji sanitarnej (wzrost o 266,1 tys. zł, tj. o 5,3%)³⁵, w Wojewódzkim Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych we Wrocławiu (wzrost o 54,3 tys. zł, tj. o 38,2%)³⁶, Kuratorium Oświaty we Wrocławiu (30,3 tys. zł, tj. o 27,8%)³⁷ oraz w Wojewódzkim Inspektoracie Transportu Drogowego we Wrocławiu (o 7,2 tys. zł, tj. o 122,1%)³⁸.

(akta kontroli t. I, str. 593-594, t. II, str. 90-103, 130-143)

Działy, w których poziom zaległości netto był najwyższy to: 855 – *Rodzina* (1 263 715,9 tys. zł, tj. 90,0% zaległości netto ogółem), 700 – *Gospodarka mieszkaniowa* (105 178,7 tys. zł, tj. 7,5% zaległości netto ogółem), 900 – *Gospodarka*

³⁴ Wzrost zaległości spowodowany został wymierzoną na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2021 r. poz. 332, ze zm.) karą pieniężną na kwotę 3 426,5 tys. zł, która podlegała wykonaniu w 2021 r. Termin jej płatności przypadał na 22 stycznia 2021 r.

³⁵ Wzrost zaległości wynikał głównie z braku wpłat na poczet wydanych w 2021 r. decyzji wymierzających kary pieniężne, w szczególności kar nakładanych na osoby fizyczne za naruszenie obowiązujących obostrzeń związanych ze stanem epidemii COVID-19, jak również kar za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych. Na przedmiotowy wzrost wpływ miała także wysokość naliczanych odsetek od należności.

³⁶ Wzrost zaległości związany był z wejściem w 2021 r. w życie nowych przepisów dotyczących kontroli, jak również nakładania kar pieniężnych z zakresu przejętych zadań z Inspekcji Handlowej, dotyczących dużych podmiotów detalicznych – sieci handlowe, wartość nakładanych kar (których wysokość opierała się o przychód wykazany przez te podmioty), proporcjonalnie wzrosła. W związku z brakiem płatności nałożonych kar w terminach, sytuacja znalazła odzwierciedlenie we wzroście zaległości netto.

³⁷ Wzrost zaległości w 2021 r. wynikał z wysokości naliczonych odsetek o kwotę 30,4 tys. zł. Zaległości netto nie zmieniły się i wynosiły 807,6 tys. zł.

³⁸ Wzrost zaległości związany był ze znaczącym wzrostem liczby nakładanych kar pieniężnych w stosunku do roku ubiegłego przy jednoczesnym znaczącym wzroście nieregulowanych kar w terminie. W 2021 r. wzrosła także liczba wystawionych upomnień oraz tytułów wykonawczych.

komunalna i ochrona środowiska (9 940,8 tys. zł, tj. 0,7% zaległości netto ogółem), 750 – *Administracja publiczna* tys. zł (8 775,4 tys. zł, tj. 0,6% zaległości netto ogółem), 710 – *Działalność usługowa* (5 413,5 tys. zł, tj. 0,4% zaległości netto ogółem).

W celu wyegzekwowania oraz zwiększenia skuteczności egzekucji zaległości dochodzonych przez jednostki podległe lub samorządy, a wykazanych w sprawozdaniu Rb-27, jako zaległości dysponenta części, Wydział Finansów i Budżetu DUW (dalej: WFiB) kierował pisma do wydziałów merytorycznych DUW i jednostek podległych, przypominające o konieczności terminowego przekazywania dokumentów dotyczących należności publicznoprawnych oraz pozyskiwał z wydziałów merytorycznych DUW informacje o podejmowanych działaniach mających na celu wyegzekwowanie przypisanych należności. Po zakończeniu okresów sprawozdawczych do sprawozdania Rb-27ZZ sporządzano dla wydziałów merytorycznych kwartalne informacje o wysokości wykonanych dochodów, jak i stanie zaległości i wykazanych w tych sprawozdaniach przez jednostki samorządu terytorialnego (dalej: j.s.t.), monitorowano należności i zaległości na podstawie wyjaśnień jednostek podległych opisujących ich charakter oraz uzupełniających informacji j.s.t., przedstawiających strukturę zaległości. Przeprowadzono również analizy zrealizowanych dochodów oraz zaległości w przekroju klasyfikacji budżetowej oraz w podziale na jednostki realizujące oraz przypominano j.s.t. o obowiązujących terminach przekazywania dochodów budżetu państwa oraz wskazywano numery rachunków bankowych, na które należy dokonywać wpłat.

W celu zwiększenia skuteczności egzekucji zaległości dochodzonych przez DUW wysyłano pisma do organów egzekucyjnych z zapytaniami o aktualny stan postępowania, prowadzono dalsze działania po zakończeniu nieskutecznej egzekucji, zmierzające do wyjawienia majątku dłużnika oraz dokonania wpisu hipoteki przymusowej na jego nieruchomości, a także na wniosek dłużników prowadzono postępowania w sprawie udzielenia ulg w spłacie należności.

(akta kontroli t. I str. 402-404, 467-471, 589-592, t. II, str. 38-43, 75-89)

Wszystkie należności DUW ujmowano w księgach rachunkowych w momencie ich powstania na podstawie otrzymanych dokumentów, przy czym przypis należności dokonanych na podstawie wydanych przez organ decyzji, postanowień, orzeczeń oraz upomnień następował po otrzymaniu zwrotnego potwierdzenia odbioru przez stronę, z uwzględnieniem zasad związanych z domniemaniem doręczenia.

(akta kontroli t. I str. 94-98, 402-404)

Na koniec 2021 r. u dysponenta III stopnia wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w łącznej kwocie 12 577,7 tys. zł, z czego 12 199,0 tys. zł dotyczyło należności zaewidencjonowanych w WFiB, a 378,7 tys. zł w Wydziale Organizacji i Rozwoju DUW (dalej: WOIR)³⁹. Wysokość tych należności była niższa niż w roku poprzednim o 935,4 tys. zł, tj. o 6,9%. Wpływ na to miał głównie spadek należności w dziale 750 – *Administracja publiczna* w rozdziale 75011 – *Urzędy Wojewódzkie* w § 0580 – *wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych*, wynoszący 484,0 tys. zł (spadek o 59,2%) oraz w rozdziale 75095 – *Pozostała działalność* w § 0920 – *wpływy z pozostałych odsetek*, wynoszący 234,2 tys. zł (spadek o 3,9%). Jednocześnie wysokość zaległości netto dysponenta III stopnia wyniosła 9 680,0 tys. zł, co stanowiło 75,6% należności pozostałych do zapłaty i była niższa od kwoty zaległości netto na koniec 2020 r. (9 920,7 tys. zł) o 240,7 tys. zł (spadek o 2,4%). Największy udział w strukturze tych zaległości miały wierzytelności przejęte przez Wojewodę Dolnośląskiego z dniem

³⁹ Zgodnie z zarządzeniem nr 1 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 stycznia 2021 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa, trybu uruchamiania środków budżetu państwa, rozliczania dotacji udzielonych z budżetu państwa oraz realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego w układzie zadaniowym.

1 stycznia 2017 r. po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa, według stanu na 31 grudnia 2021 r. w łącznej kwocie 7 937,9 tys. zł⁴⁰ (82,0% zaległości netto dysponenta III stopnia).

(akta kontroli t. I str. 94-98, 354-369, 373-388, 402-411, 454-459, 475-503)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. dochody z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa dysponenta części 85/02 – *województwo dolnośląskie* wynosiły 148 963,5 tys. zł i wzrosły w stosunku do 2020 r. o 42 636,6 tys. zł, tj. o 40,1%. W strukturze zrealizowanych dochodów największy udział stanowiły dochody w § 0550 (wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości), które w 2021 r. osiągnęły wysokość 124 375,5 tys. zł, tj. 83,5% całości przedmiotowych dochodów i były wyższe o 39 349,7 tys. zł, tj. o 46,3% od uzyskanych w roku 2020 w kwocie 85 025,8 tys. zł stanowiących 80,0% całości przedmiotowych dochodów. Kolejną pozycję w wysokości wyszczególnionych tytułów osiągniętych dochodów zajmowały wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności (§ 760), które w 2021 r. wynosiły 10 375,4 tys. zł, tj. 7,0% całości dochodów, przy czym były niższe o 2 444,2 tys. zł, tj. o 23,6% od dochodów uzyskanych w 2020 r. w kwocie 12 819,6 tys. zł.

Należności pozostałe do zapłaty z poszczególnych tytułów z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa zwiększyły się na koniec 2021 r. do 100 120,5 tys. zł (o 18 046,7 tys. zł, tj. o 22,0%) w porównaniu do 82 073,8 tys. zł, tj. stanu z końca 2020 r. Największy udział w strukturze należności według stanu na koniec 2021 roku, tj. 58 594,6 tys. zł (58,5% w strukturze należności) stanowiły należności w § 0550 (wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości), przy czym były mniejsze o 4 491,8 tys. zł, tj. o 8,3% od należności według stanu na koniec 2020 r., które wynosiły 54 102,8 tys. zł. Znaczące kwotowo należności wystąpiły ponadto w dwóch paragrafach: [1] w § 0920

(wpływy z pozostałych odsetek) w wysokości 32 471,3 tys. zł według stanu na koniec 2021 r. roku (32,4% w strukturze należności) w porównaniu do stanu 21 976,4 tys. zł (26,8% w strukturze należności) z końca 2020 r., przy osiągniętych z tego tytułu dochodach w kwocie 997,8 tys. zł w 2020 r. i w kwocie 2 308,9 tys. zł w 2021 r. i [2] w § 0760 (wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności) w wysokości 7 516,9 tys. zł według stanu na koniec roku (7,5% w strukturze należności) w porównaniu do stanu 4 803,8 tys. zł (5,9% w strukturze należności) z końca 2020 r. przy osiągniętych z tego tytułu dochodach w kwocie 12 819,6 tys. zł w 2020 r. i w kwocie 10 375,4 tys. zł w 2021 r.

Zaległości zwiększyły się na koniec 2021 r. do 105 178,6 tys. zł w porównaniu do stanu 93 416,9 tys. zł z końca 2020 r., tj. o 11 761,7 tys. zł (12,6%). Największy udział, tj. 62 356,3 tys. zł według stanu na koniec 2021 r. (59,3% w strukturze zaległości) w porównaniu do stanu 52 037,1 tys. zł (55,7% w strukturze zaległości) z końca 2020 r. stanowiły zaległości w § 0550. Znaczące kwotowo zaległości wystąpiły ponadto w dwóch paragrafach: w § 0920 w wysokości 33 504,8 tys. zł według stanu na koniec 2021 r. (31,9% w strukturze zaległości) w porównaniu do stanu 32 469,3 tys. zł (34,8% w strukturze zaległości) z końca 2020 r. i w § 0760 w wysokości 7 759,2 tys. zł według stanu na koniec 2021 roku (7,4% w strukturze zaległości) w porównaniu do stanu 7 203,6 tys. zł (7,7% w strukturze zaległości) z końca 2020 r.

Dyrektor WFiB wskazała, że wzrost zaległości w odniesieniu do 2020 r. wynikał m.in. z nieterminowego regulowania należnych opłat przez użytkowników nieruchomości Skarbu Państwa, uchylania się podmiotów (osób fizycznych i prawnych)

⁴⁰ Wykazane w dziale 750 – *Administracja publiczna* rozdziale 75095 – *Pozostała działalność* w § 0630, § 0810 i § 0920.

od terminowego uiszczania opłat z ww. tytułów, długotrwałych postępowań sądowych i komorniczych (często bezskutecznych). Znaczący wpływ na wzrost zaległości miała także pogarszająca się sytuacja gospodarcza w kraju związana z epidemią COVID-19.

W odniesieniu do tych zaległości Wojewoda Dolnośląski występował do starostw powiatowych o informacje w zakresie wskazania rodzaju i skuteczności podejmowanych działań w celu odzyskania zaległości z podziałem na zaległości z lat ubiegłych oraz zaległości bieżących z 2021 r. Starostowie informowali, że kierowali do dłużników wezwania do zapłaty, przekazywali sprawy zadłużenia na drogę postępowania sądowego, a prawomocne tytuły do egzekucji komorniczej, zgłaszali wierzytelności upadłych podmiotów, hipotecznie zabezpieczali wierzytelności. Dyrektor Wydziału Nieruchomości, Rolnictwa i Środowiska DUW wskazał ponadto, że podejmowane w 2021 r. działania windykacyjne przedłużane były z uwagi na stan epidemii COVID-19 (m.in. występowała fluktuacja pracowników, ograniczony był również kontakt ze starostwami powiatowymi). DUW w 2021 r. nie prowadził kontroli zagadnień związanych z ewidencją i windykacją zaległości z tytułu gospodarowania przez powiaty nieruchomościami Skarbu Państwa.

(akta kontroli t. II, str. 33-34, 26-27, 44-48, 167-221)

Wojewoda Dolnośląski zarządzeniem⁴¹ nr 293 z dnia 27 lipca 2021 r. powołał Zespół ds. oceny wniosków właściwych starostów o wyrażenie zgody w zakresie wskazanym w art. 12 ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁴². W 2021 r. do Wojewody Dolnośląskiego wpłynęły łącznie 73 wnioski o wyrażenie zgody na zastosowanie ulg w spłacie (w tym m.in. umorzenia, odroczenia terminu płatności lub rozłożenia na raty) wierzytelności przysługującej Skarbowi Państwa złożone przez właściwych starostów wykonujących zadania z zakresu administracji rządowej z tytułu gospodarowania nieruchomościami. Średni czas oczekiwania na zakończenie rozpatrzenia wniosków, tj. do dnia przekazania ostatecznego stanowiska Wojewody Dolnośląskiego wynosił ponad trzy miesiące. Wojewoda Dolnośląski wyraził zgodę na umorzenie 16 należności przypadających Skarbowi Państwa na łączną kwotę w wysokości 599,4 tys. zł, rozłożył na raty dziewięć należności w łącznej wysokości 353,5 tys. zł oraz odroczył termin płatności jednej należności na kwotę 22,1 tys. zł.

Analiza pięciu spośród wyżej wymienionych 73 wniosków⁴³ wykazała, że jeden przypadek rozpatrzono pozytywnie (Wojewoda wyraził zgodę na umorzenie należności w kwocie 0,4 tys. zł), trzy negatywnie (w kwocie 0,2 tys. zł, ze względu na przedawnienie należności), a w jednym przypadku wniosek został przekazany staroście celem zbadania przesłanek możliwości orzeczenia o odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania spółki względem Skarbu Państwa. Okres, jaki upłynął do dnia przekazania ostatecznego stanowiska Wojewody Dolnośląskiego wynosił od 71 do 211 dni (średnio 170 dni), przy czym pierwsze czynności w sprawie podejmowano po upływie od 55 do 71 dni. Wynikało to m.in. z konieczności złożenia dodatkowych wyjaśnień przez starostów i za ich pośrednictwem przez dłużników, jak również konieczności uzupełnienia brakujących dokumentów. Niemniej kontrola NIK wykazała, że w prowadzonych sprawach występowały nieuzasadnione

⁴¹ Poprzednio obowiązywało zarządzenie nr 469 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 10 września 2019 r. w sprawie powołania Zespołu ds. ocen wniosków o odroczenie terminów, rozłożenie na raty lub umorzenie spłat należności pieniężnych powstałych po dniu 1 stycznia 1998 r. o charakterze cywilnoprawnym przypadających Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez starostę wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej z tytułu gospodarowania nieruchomościami.

⁴² Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, ze zm.

⁴³ Wybranych w sposób celowy według kryterium najdłuższego czasu rozpatrzenia sprawy.

okresy bezczynności organu, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. II, str. 2-32, t. III, str. 3-381, t. V, str. 333-349)

Według stanu na koniec 2021 r. dysponent części 85/02 – województwo dolnośląskie oraz dysponent III stopnia nie posiadał należności przejętych.

(akta kontroli t. I str. 94-98, 402-404)

W 2021 r. nie dokonywano spisów należności przedawnionych w księgach prowadzonych przez WOIR. Natomiast w księgach⁴⁴ prowadzonych przez WFiB w 2021 r. spisano z powodu przedawnienia należności w łącznej kwocie 14,9 tys. zł. Obejmowały one trzy⁴⁵ należności po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa na kwotę 9,8 tys. zł oraz jedną karę pieniężną⁴⁶ na kwotę 5,1 tys. zł. Badanie wszystkich (czterech) należności przedawnionych wykazało, że:

- terminy przedawnienia należności objęte były stałym monitoringiem w WFiB przy wykorzystaniu jednego z modułów systemu finansowo-księgowego oraz poprzez bieżącą analizę dokumentów i toczących się spraw przez radców prawnych;
- podejmując decyzję o spisaniu należności przedawnionej ustalono stan faktyczny i wyjaśniano wszystkie okoliczności sprawy;
- spisanie było uzasadnione, gdyż upłynął termin przedawnienia należności;
- poza dwoma przypadkami, które szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, spisania dokonano zgodnie z art. 35b ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁷.

(akta kontroli t. I str. 20-26, 72-79, 94-98, 402-404, 460, 504-584)

1.2.2. Dochody budżetu państwa były realizowane w DUW przez dwa wydziały: WFiB – w zakresie dysponenta części 85/02 oraz dysponenta III stopnia w odniesieniu do należności publicznoprawnych oraz należności Skarbu Państwa przejętych przez Wojewodę Dolnośląskiego, jako mienie pozostałe po zlikwidowanych państwowych jednostkach organizacyjnych lub spółkach z udziałem Skarbu Państwa⁴⁸ oraz WOIR – w zakresie pozostałych dochodów dysponenta III stopnia.

(akta kontroli t. I str. 94-98, 99-145, 402-404)

Obieg dokumentów i informacji, w tym dotyczących należności został uregulowany m.in. w Regulaminie DUW oraz w:

- zarządzeniu nr 30 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie *wprowadzenia Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów w WFiB*⁴⁹ oraz w zarządzeniu nr 501 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 30 grudnia 2021 r. *zmieniającym zarządzenie w sprawie przyjętych zasad polityki rachunkowości w zakresie obsługi budżetu Wojewody Dolnośląskiego*;
- zarządzeniu nr 22 Dyrektora Generalnego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu z dnia 19 maja 2018 r. w sprawie *wprowadzenia Instrukcji obiegu*

⁴⁴ Dotyczy dysponenta III stopnia. W księgach dysponenta części prowadzonych przez WFiB nie wystąpiły takie zdarzenia.

⁴⁵ W tym w dwóch przypadkach dotyczyły odsetek ustawowych za opóźnienie.

⁴⁶ Za prowadzenie bez zezwolenia Wojewody Dolnośląskiego w ramach działalności gospodarczej placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym i osobom w podeszłym wieku.

⁴⁷ Dz. U. z 2021 poz. 217, ze zm.; dalej: ustawa o rachunkowości.

⁴⁸ Także po rozwiązanych lub wygasłych umowach o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, po przedsiębiorstwach państwowych wykreślonych z rejestru przedsiębiorców lub przejętych przez Skarb Państwa z innych tytułów oraz nieściągniętych należności zlikwidowanego Funduszu Skarbu Państwa. Powyższy podział został ustalony zarządzeniem nr 1 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 stycznia 2021 r. w sprawie *ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa, trybu uruchamiania środków budżetu państwa, rozliczania dotacji udzielonych z budżetu państwa oraz realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego w układzie zadaniowym*.

⁴⁹ Ze zm.

dokumentów finansowo-księgowych i kontroli finansowej w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim we Wrocławiu⁵⁰;

- zarządzeniu nr 2 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia zasad (polityki) rachunkowości w Wydziale Organizacji i Rozwoju Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu⁵¹ w odniesieniu do należności dochodów budżetowych o charakterze cywilnoprawnym.

Zgodnie z treścią ww. zarządzeń, kontrolę terminowości spłat należności dochodów budżetowych o charakterze cywilnoprawnym sprawowali pracownicy Oddziału Księgowości i Budżetu (dalej: OKB) w WOIR.

(akta kontroli t. I str. 94-145, 188-346, 402-404)

Udzielanie w DUW ulg w spłacie należności w postaci umarzania w całości lub części, odraczania lub rozkładania na raty zostało uregulowane zarządzeniami Wojewody Dolnośląskiego nr 137 z dnia 4 kwietnia 2019 r. w sprawie udzielania ulg w spłacie należności stanowiących dochody Skarbu Państwa, nr 150 z dnia 30 maja 2017 r.⁵² oraz 151 z dnia 30 maja 2017 r.⁵³. Przyjęte regulacje były zgodne z art. 55-58 oraz 60 *ufp* i zakładały następujący tryb postępowania: [1] złożenie wniosku przez dłużnika, [2] przygotowanie opinii prawnej (tylko w przypadku zastosowania ww. zarządzenia nr 150), [3] opracowanie stanowiska merytorycznego przez powołany w tym celu zespół doradczy, [4] przygotowanie projektu decyzji, oświadczenia bądź umowy o zastosowaniu ulgi w spłacie należności, który przekazywany jest do podpisu Wojewodzie Dolnośląskiemu.

(akta kontroli t. I str. 94-98, 348-349, 402-404)

1.3. Badaniem objęto prawidłowość i skuteczność prowadzonych działań windykacyjnych w odniesieniu do dziewięciu dłużników⁵⁴, których zaległości wobec Urzędu na koniec 2021 r. wyniosły 1 294,0 tys. zł (10,3% łącznych należności pozostałych do zapłaty wobec Urzędu). Stwierdzono, że poza trzema przypadkami, (opisanymi w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*) czynności podejmowane przez Urząd dla odzyskania należności były rzetelne i adekwatne do ich wielkości.

(akta kontroli t. I str. 373-400, t. III, str. 382-519, t. IV, str. 1-549, t. V, str. 1-332, 334)

W 2021 r. Wojewoda Dolnośląski (jako dysponent III stopnia), zawarł⁵⁵ jedną ugodę w sprawie spornej należności cywilnoprawnej⁵⁶, której łączna kwota wynosiła 24,7 tys. zł⁵⁷. Dotyczyła ona częściowego umorzenia należności Skarbu Państwa, tj. kwoty w wysokości 18,0 tys. zł⁵⁸ (72,9% łącznej kwoty należności) pod warunkiem

⁵⁰ Ze zm.

⁵¹ Ze zm.

⁵² W sprawie trybu postępowania przy umarzaniu w całości albo w części bądź odraczaniu lub rozkładaniu na raty należności Skarbu Państwa przejętych przez Wojewodę Dolnośląskiego jako mienie pozostałe po zlikwidowanych państwowych jednostkach organizacyjnych lub spółkach z udziałem Skarbu Państwa, po rozwiązanych bądź wygasłych umowach o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, po przedsiębiorstwie państwowym wykreślonym z rejestru przedsiębiorców lub przejętym przez Skarb Państwa z innych tytułów oraz nieściągniętych należności zlikwidowanego Funduszu Skarbu Państwa (ze zm.).

⁵³ W sprawie trybu postępowania przy wyśięgowywaniu z ewidencji księgowej należności Skarbu Państwa przejętych przez Wojewodę Dolnośląskiego jako mienie pozostałe po zlikwidowanych państwowych jednostkach organizacyjnych lub spółkach z udziałem Skarbu Państwa, po rozwiązanych bądź wygasłych umowach o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, po przedsiębiorstwie państwowym wykreślonym z rejestru przedsiębiorców lub przejętym przez Skarb Państwa z innych tytułów oraz nieściągniętych należności zlikwidowanego Funduszu Skarbu Państwa (ze zm.).

⁵⁴ Wyboru dokonano w sposób celowy, przy uwzględnieniu przeterminowania należności i kwoty zadłużenia.

⁵⁵ Umowa z dnia 9 marca 2021 r.

⁵⁶ Należność została zasądzona nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze w dniu 4 czerwca 1993 r.

⁵⁷ W tym kwota należności głównej w wysokości 3,6 tys. zł oraz odsetki za opóźnienie liczone w wysokości ustawowej od dnia 10 marca 1992 r. do dnia 10 marca 2021 r., tj. 21,1 tys. zł.

⁵⁸ Pozostałe do zapłaty odsetki ustawowe za opóźnienie należne do dnia 10 marca 2021 r.

spląty części należności spornej w wysokości 6,7 tys. zł⁵⁹ rozłożonej na cztery raty. Postępowanie w powyższej sprawie było zgodne z przyjętymi procedurami wewnętrznymi i obowiązującymi przepisami, a podjęta decyzja została stosownie uzasadniona oraz poprzedzona ustaleniem stanu faktycznego i wyjaśnieniem wszystkich okoliczności sprawy.

(akta kontroli t. I str. 28-61, 67-71, 98)

W 2021 r. umorzono należności na łączną kwotę 348,3 tys. zł⁶⁰, rozłożono na raty należność w wysokości 12,5 tys. zł oraz odroczone (do dnia 11 maja 2022 r.) termin spląty jednej należności na kwotę 50,0 tys. zł. Szczegółowym badaniem NIK objęto próbę celową czterech umorzeń należności, w szczególności dotyczących opłat legalizacyjnych nałożonych przez powiatowe inspektoraty nadzoru budowlanego oraz po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa na sumę 313,9 tys. zł. Badaniami objęto także wszystkie sprawy dotyczące odroczenia i rozłożenia należności na raty na kwotę 62,5 tys. zł. Ustalono, że postępowanie (poza jednym przypadkiem, który szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*) w powyższych sprawach było zgodne z przyjętymi procedurami wewnętrznymi i obowiązującymi przepisami, a podjęte decyzje zostały stosownie uzasadnione (śmierć dłużnika, ważny interes publiczny i/lub strony, przeprowadzone z dłużnikiem mediacje) oraz poprzedzone ustaleniem stanu faktycznego i wyjaśnieniem wszystkich okoliczności sprawy.

(akta kontroli t. I str. 13-26, 80-82, 94-98, 402-404, t. II, str. 275-654)

Analiza (pod kątem kwalifikowania się do spisania należności jako nieściągalne) dokumentacji pięciu dłużników⁶¹ zalegających z płatnościami na łączną kwotę 1 102,8 tys. zł, które pozostawały nierozliczone na 31 grudnia 2021 r. wykazała, że w trzech przypadkach nie wystąpiły przesłanki spisania tych należności jako nieściągalne. Pozostałe dwa przypadkach przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. IV, str. 162-549, t. V, str. 244-274, 280-332)

1.4. Nie stwierdzono nieprawidłowości związanych ze sprawowaniem w myśl art. 175 ust. 1 pkt 1 *ufp*, nadzoru i kontroli przez Wojewodę Dolnośląskiego w zakresie dochodów budżetowych.

Działania podejmowane przez Wojewodę Dolnośląskiego w tym zakresie obejmowały w szczególności: [1] dokonywanie na bazie sprawozdań Rb-27 kwartalnych analiz w formie tabelarycznej dochodów oraz zaległości w przekroju klasyfikacji budżetowej oraz w podziale na jednostki realizujące, podległe Wojewodzie Dolnośląskiemu, [2] przeprowadzanie po zakończonych okresach sprawozdawczych (za I półrocze oraz III kwartały) analiz wykonania dochodów, [3] zobowiązywanie jednostek podległych do przedkładania wyjaśnień opisujących charakter występujących należności i zaległości oraz ich monitorowanie na tej podstawie oraz sprawozdań Rb-N, [4] kierowanie do jednostek podległych pism z przypomnieniem konieczności terminowego przekazywania dokumentów, stanowiących podstawę do ujęcia należności w księgach rachunkowych, [5] przeprowadzenie kontroli w dwóch podległych Wojewodzie Dolnośląskiemu jednostkach, w tym w zakresie dochodów.

⁵⁹ Na którą składały się należność główna (3,6 tys. zł) oraz 50% odsetek (3,1 tys. zł) będących przedmiotem postępowania egzekucyjnego przed komornikiem sądowym przy Sądzie Rejonowym w Jeleniej Górze powstałych w okresie od dnia 10 marca 1992 r. do dnia 4 czerwca 1993 r. (3,0 tys. zł) oraz od dnia 14 lipca 2011 r. do dnia 10 marca 2021 r. (3,2 tys. z).

⁶⁰ Dotyczy spraw w zakresie dysponenta III stopnia, których obsługę prowadził WFiB. W 2021 r. w przypadku spraw w zakresie dysponenta III stopnia, których obsługę prowadził WOiR nie udzielano ulg w spląacie, nie umarzono oraz nie odraczano terminu spląat należności.

⁶¹ Doboru próby dokonano w sposób celowy biorąc pod uwagę dłużników zalegających z najstarszymi płatnościami, tj. wybrano zaległości zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, których data wymagalności przypadała przed 2012 r.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dwóch przypadkach (50% badanej próby należności przedawnionych, które zostały spisane w 2021 r.) stwierdzono beczynność (w jednym przypadku ponad dziewięć lat) w zakresie bieżącego monitorowania należności w celu podjęcia czynności inicjujących postępowanie w zakresie wyśięgowania przedawnionych należności zlikwidowanego Funduszu Skarbu Państwa z ewidencji księgowej prowadzonej przez WFiB. Należności uległy przedawnieniu ponad dwa lata i cztery miesiące oraz 23 lata wcześniej (a nie w okresie sprawozdawczym, w którym zostały spisane) i już wtedy przestały spełniać definicję aktywów określoną w art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy o rachunkowości, tj. nie stanowiły zasobów majątkowych, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. W konsekwencji tego zaniechania spisano z ewidencji księgowej utracone należności z naruszeniem art. 35b ust. 3 *ustawy o rachunkowości*⁶².

Stwierdzono, że:

a) w pierwszym przypadku⁶³, pomimo, iż w dniu 20 lutego 2019 r. przedawniła się należność po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa (objęta odpisem aktualizującym), należność tę w wysokości 3,1 tys. zł⁶⁴ wyśięgowano z ksiąg rachunkowych prowadzonych przez WFiB dopiero w dniu 27 lipca 2021 r.⁶⁵, a więc po ponad dwóch latach i czterech miesiącach od ich przedawnienia.

W dniu 23 czerwca 2021 r. radca prawny DUW sporządził opinię prawną⁶⁶ dotyczącą oceny możliwości dochodzenia należności Skarbu Państwa pozostałych po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa od spadkobiercy, tj. Gminy Białystok. Wskazał w niej m.in., że ostatnia czynność prawna przerywająca bieg przedawnienia należności zasądzonych wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Białymstoku miała miejsce 9 lutego 2009 r., a postępowanie w sprawie stwierdzenia nabycia spadku nie przerywało biegu przedawnienia roszczeń o zapłatę należności. Radca prawny DUW wskazał również, że należało przyjąć, że należność główna, odsetki ustawowe za opóźnienie należne do dnia uprawomocnienia się wyroku zaocznego oraz koszty procesu i egzekucji przedawniły się z dniem 20 lutego 2019 r., a odsetki ustawowe za opóźnienie należne po dacie uprawomocnienia się wyroku zaocznego z dnia 20 grudnia 1993 r. przedawniły się z dniem 20 lutego 2012 r.

Radca prawny prowadzący windykację należności i odpowiedzialny za sporządzenie wniosku w toku kontroli NIK wyjaśnił m.in., że do czasu zakończenia postępowania w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłym nie można było przewidzieć, kto ostatecznie nabędzie spadek po tym dłużniku i jaki będzie zakres odpowiedzialności tej osoby.

(akta kontroli t. I, str. 22-26, 72-74, 504-528, t. V, str. 280-332)

b) w drugim przypadku⁶⁷, pomimo, iż należność po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa (objęta odpisem aktualizującym), tj. odsetki ustawowe za opóźnienie od spłaconej należności głównej w kwocie 1,6 tys. zł przedawniły się odpowiednio w 1997 r. i w 1998 r., a więc nawet przed datą przejęcia wierzytelności do windykacji przez Skarb Państwa – Ministra Skarbu Państwa oraz następnie przez Wojewodę

⁶² W badanych sprawach jednostka dokonała odpisów aktualizujących.

⁶³ Sprawa nr NK-OP.0551.17.2021.IW z dnia 27 lipca 2021 r.

⁶⁴ W tym 0,5 tys. zł należność główna, 2,2 tys. zł odsetki ustawowe za opóźnienie naliczone do dnia wyśięgowania oraz 0,4 tys. zł koszty procesu i egzekucji.

⁶⁵ Postanowieniem Wojewody Dolnośląskiego nr NK-OP.0551.17.2021.IW.

⁶⁶ NK-OP.054.812.2021.IW.

⁶⁷ Sprawa nr NK-OP.056.33.2021.IW z dnia 31 grudnia 2021 r.

Dolnośląskiego⁶⁸, dopiero w dniu 31 grudnia 2021 r.⁶⁹ (tj. po ponad dziewięciu latach i ośmiu miesiącach od przejścia należności przez Wojewodę Dolnośląskiego) należność tę wyksięgowano z ksiąg rachunkowych prowadzonych przez WFiB. W dniu 3 listopada 2021 r. radca prawny DUW sporządził opinię prawną⁷⁰, w której wskazał, że odsetki ustawowe za opóźnienie przedawniły się odpowiednio w 1997 i 1998 r.

W toku kontroli NIK radca prawny DUW wyjaśnił, że przyczyną niezłożenia wniosków o wyksięgowanie był fakt, że przedawnienie uwzględniane było na zarzut zobowiązanego oraz wskazał na zmiany przepisów dotyczących postępowań egzekucyjnych.

(akta kontroli t. I, str. 25, 75-76, 529-558, t. V, str. 280-332)

NIK wskazuje, że utrzymywanie w ewidencji księgowej należności całkowicie nieściągalnych ma wpływ na ocenę wiarygodności sprawozdań, tak budżetowych, jak i finansowych. Bieżące spisywanie przedawnionych i umorzonych należności przysługujących Wojewodzie Dolnośląskiemu warunkuje dotrzymanie wymogów art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego niezależnie od terminu ich zapłaty oraz wymogów art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości stanowiącego, że do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

2. Do dnia 5 listopada 2021 r. w DUW nie umorzono (a w konsekwencji nie spisano z ewidencji księgowej DUW prowadzonej przez WFiB) zaległości powstałej w związku z nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 5 sierpnia 1993 r. w kwocie 271,4 tys. zł, pomimo uznania już podczas wcześniejszej kontroli NIK⁷¹ za nieprawidłowość zaniechania czynności inicjujących procedurę umorzenia z urzędu w całości należności cywilnoprawnej w sytuacji wystąpienia przesłanki do podjęcia takiej decyzji na tym samym przykładzie.

Radca prawny wyjaśnił m.in., że podjęte w czerwcu 2020 r. działania miały na celu potwierdzenie zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 2 *ufp*, tj. faktu wykreślenia osoby prawnej z Krajowego Rejestru Sądowego oraz braku majątku, z którego możliwe byłoby zaspokojenie roszczeń Skarbu Państwa. Dodał ponadto, że nie wprowadzały one żadnych nowych okoliczności do sprawy, potwierdzały stan istniejący, a brak tych informacji skutkowało niemożnością rozpatrywania sprawy przez zespół doradczy.

(akta kontroli t. I, str. 24-26, t. II, str. 275-318, t. V, str. 280-332)

W ocenie NIK, podjęte w czerwcu 2020 r. działania wydłużyły jedynie czas utrzymywania (o kolejny rok) w ewidencji księgowej DUW utraconych należności po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa w wysokości 271,4 tys. zł⁷², co było niezgodne z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

3. Podejmowane w DUW w latach 2013-2021 działania mające na celu wyegzekwowanie należnych Wojewodzie Dolnośląskiemu wierzytelności bądź

⁶⁸ W związku z likwidacją delegatur terenowych Ministra Skarbu Państwa, Minister Skarbu Państwa notą księgową nr 16/FSP/2012 z dnia 26 kwietnia 2012 r. przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu do windykacji należność przysługującą od osoby fizycznej obejmującą odsetki ustawowe za opóźnienie w kwocie 2,9 tys. zł, koszty procesu w kwocie 0,7 tys. zł oraz koszty klauzuli wykonalności w kwocie 0,06 tys. zł.

⁶⁹ Postanowieniem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 31 grudnia 2021 r. nr NK-OP.056.2021.IW.

⁷⁰ NK-OP.054.793.2021.IW.

⁷¹ Wykonania budżetu państwa za rok 2019 (P/20/001).

⁷² W tym należność główna w wysokości 40,2 tys. zł, koszty procesu i egzekucji w kwocie 13,2 tys. zł oraz odsetki za opóźnieniem według stanu na dzień 8 listopada 2021 r. w wysokości 218,0 tys. zł.

doprowadzenie do ich umorzenia w trzech przypadkach (spośród dziewięciu) na łączną kwotę 443,1 tys. zł nie były rzetelne, gdyż:

a) w przypadku dłużnika⁷³, w stosunku do którego ostatnie postępowanie egzekucyjne komornik sądowy umorzył w październiku 2014 r., od tamtej pory do dnia 1 marca 2021 r. (a więc przez ponad sześć lat), tj. do dnia złożenia ponownego wniosku do komornika sądowego o przeprowadzenie egzekucji, nie podejmowano żadnych czynności. Od czasu przejścia przez Wojewodę Dolnośląskiego wierzytelności w 2012 r.⁷⁴ do dnia 31 grudnia 2021 r. nie wyegzekwowano żadnych należności od dłużnika.

Radca prawny DUW wyjaśnił, że w okresie pomiędzy 20 października 2014 r. a 1 marca 2021 r. było prowadzone postępowanie egzekucyjne wobec ww. dłużnika. NIK wskazuje, że postępowanie, które wymienia radca prawny było prowadzone, ale wobec innej wierzytelności, a nie tej objętej szczegółowym badaniem NIK.

(akta kontroli t. II, str.273, t. IV, str. 188-341, t. V, str. 259-262, 280-332)

b) w przypadku dłużnika⁷⁵, w stosunku do którego ostatnie postępowanie egzekucyjne komornik sądowy umorzył w czerwcu 2014 r. z uwagi na jego bezskuteczność do dnia 15 lutego 2018 r. (a więc ponad trzy lata), tj. do dnia złożenia ponownego wniosku do komornika sądowego o przeprowadzenie egzekucji, nie podejmowano w tej sprawie żadnych czynności.

W powyższej sprawie stwierdzono także, że po dniu 30 marca 2021 r. nie podejmowano w DUW żadnych czynności mających na celu ustalenie kwestii wykonania przez dłużnika planu spłaty, w szczególności zweryfikowania, czy dłużnik dokonał wpłaty na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego w wysokości 2,6 tys. zł, do czego został zobowiązany prawomocnym⁷⁶ postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu z dnia 5 października 2020 r. Wyjaśnienie tych kwestii było istotne w kontekście spisania z ewidencji księgowej utraconych należności, bowiem zgodnie z ww. postanowieniem sądu, po dokonaniu tej wpłaty należności miały zostać umorzone. Jak ustalono na podstawie informacji pobranych w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f z ww. sądu, dłużnik w dniu 9 kwietnia 2021 r. dokonał wpłaty przedmiotowej kwoty, a DUW nie podjął dalszych działań mających na celu umorzenie zobowiązań dłużnika. W ocenie NIK, beczynność Urzędu w tym zakresie przyczyniła się do utrzymywania w ewidencji księgowej DUW utraconych należności po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa w wysokości

⁷³ Dla którego ewidencję finansowo-księgową prowadził WFiB, a kwota zaległości według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiła 95,0 tys. zł (należność główna) oraz odsetki w wysokości 256,6 tys. zł. Należność przysługiwała Wojewodzie Dolnośląskiemu na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt. I Nc 146/10, opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz Skarbu Państwa – Ministra Skarbu Państwa w dniu 16 listopada 2010 r. Na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt. I Nc 146/10 opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz Skarbu Państwa – Ministra Skarbu Państwa w dniu 16 listopada 2010 r. Wojewoda Dolnośląski przejął sprawę w dniu 24 lipca 2012 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 marca 2012 r. o likwidacji delegatur terenowych ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa (Dz. U. poz. 459). Poprzednio sprawę prowadziła Delegatura Ministra Skarbu Państwa we Wrocławiu.

⁷⁴ Wojewoda Dolnośląski przejął sprawę w dniu 24 lipca 2012 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 marca 2012 r. o likwidacji delegatur terenowych ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa (Dz. U. z 2012 r. poz. 459). Poprzednio sprawę prowadziła Delegatura Ministra Skarbu Państwa we Wrocławiu.

⁷⁵ Dla którego ewidencję finansowo-księgową prowadził WFiB, a kwota zaległości według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiła 16,5 tys. zł (należność główna), odsetki w wysokości 68,5 tys. zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2,2 tys. zł. Należność przysługiwała Wojewodzie Dolnośląskiemu na podstawie wyroku zaocznego z dnia 31 lipca 1996 r., sygn. akt IV GC 531/96, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej, zaopatrzonego postanowieniem z dnia 15 listopada 2001 r., sygn. akt. VGCo 108/01, w klauzulę wykonalności na rzecz Skarbu Państwa oraz nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 23 stycznia 1996 r., sygn. akt. IVNg 1333/94, zaopatrzonego postanowieniem z dnia 14 listopada 2001 r., sygn. akt. VGCo 109/01, w klauzulę wykonalności na rzecz Skarbu Państwa.

⁷⁶ Postanowienie uprawomocniło się w dniu 13 stycznia 2021 r.

169,3 tys. zł, co było niezgodne z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Szerzej kwestia braku spisania utraconych należności została przedstawiona w opisie nieprawidłowości nr 4.

Radca prawny DUW wyjaśnił, że zgodnie z planem spłaty dłużnik miał 24 miesiące od dnia uprawomocnienia się postanowienia na spłatę określonych zobowiązań, tj. do dnia 13 stycznia 2023 r. Radca prawny dodał, że zobowiązanie dłużnika nie zostało podzielone na raty, ustalony został jedynie ostateczny termin jego realizacji, który przyjęty został jako termin kontroli realizacji postanowień planu. Z tego też powodu brak było formalnych podstaw do przyjęcia potrzeby wcześniejszego i częstszego kontrolowania realizacji zobowiązań przez dłużnika.

(akta kontroli t. II, str. 269-272, t. IV, str. 342-412, t. V, str. 251-254, 263-268, 280-332)

NIK wskazuje, że brak bieżącego monitoringu przez DUW nie zapewnił rzetelności danych na temat realizacji planu spłaty dłużnika. W konsekwencji miało to wpływ na wykazanie w ewidencji księgowej DUW prowadzonej przez WFiB utraconych (podlegających spisaniu) należności.

c) w jednym przypadku od dnia przekazania radcy prawnemu DUW w dniu 26 marca 2020 r. przez WOIR dokumentacji sprawy naliczenia kary umownej za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy⁷⁷ z dnia 7 sierpnia 2019 r. w wysokości 3,9 tys. zł⁷⁸ do dnia 23 grudnia 2020 r., tj. do dnia złożenia w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków pozwu o zapłatę w postępowaniu upominawczym, tj. przez prawie dziewięć miesięcy nie były podejmowane żadne czynności w sprawie.

Radca prawny DUW w swoich wyjaśnieniach powołał się na dodatkowe obowiązki. NIK nie podziela argumentacji wynikającej z tych wyjaśnień, bowiem nie mogą one stanowić usprawiedliwienia dla beczynności DUW w ww. okresie.

(akta kontroli t. I, str. 387-388, t. IV, str. 47-117 t. V, str. 169-243, 334)

NIK wskazuje, że niepodjęcie działań windykacyjnych było niezgodne z postanowieniami art. 42 ust. 5 *uftp*. Powyższe ustalenia potwierdzają także niezrealizowanie wniosku pokontrolnego nr 1 w obszarze dochodów sformułowanego przez NIK w wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r., bowiem nie zapewniono bezzwłocznego prowadzenia czynności egzekucyjnych, co powodowało, że nadal występowały przypadki nieuzasadnionych okresów beczynności w poszczególnych sprawach, w których prowadzona była egzekucja należności Skarbu Państwa.

4. W dwóch przypadkach (spośród pięciu) zaniechano czynności inicjujących postępowanie w zakresie wyksięgowania z ewidencji księgowej należności zlikwidowanego Funduszu Skarbu Państwa w sytuacji wystąpienia przesłanek do podjęcia takiej decyzji, co stanowiło naruszenie art. 35b ust. 3 *ustawy o rachunkowości*⁷⁹. Ponadto utracone należności przestały spełniać definicję aktywów określoną w art. 3 ust. 1 pkt 12 tej ustawy, tj. nie stanowiły zasobów majątkowych, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Powyższe dotyczyło:

a) przedawnionych należności⁸⁰ tj. odsetek ogółem w kwocie 191,0 tys. zł przysługujących Wojewodzie Dolnośląskiemu na podstawie nakazu zapłaty

⁷⁷ Nr AL./2019/255.

⁷⁸ Plus odsetki, które według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiły 0,4 tys. zł.

⁷⁹ W badanych sprawach jednostka dokonała odpisów aktualizujących.

⁸⁰ Przedmiotowe należności ujęte były na saldzie konta 221 w łącznej wysokości wynoszącej 351,6 tys. zł według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r.

w postępowaniu upominawczym⁸¹. W tym okresie nie wystąpiły czynności przerywające bieg terminu przedawnienia, bowiem przez okres sześciu lat, pomimo przysługujących uprawnień, DUW nie podjął żadnych czynności mających na celu wyegzekwowanie należnego zobowiązania, co przedstawiono szczegółowo w obszarze I w opisie nieprawidłowości nr 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, a jednocześnie nie odpisał z ewidencji księgowej utraconych należności.

Radca prawny DUW wyjaśnił, że złoży wniosek do zespołu doradczego o wyksięgowanie części przedawnionych odsetek ustawowych.

(akta kontroli t. IV, str. 188-341, t. V, str. 259-262, 280-332)

b) należności⁸² w wysokości 169,3 tys. zł, które zgodnie z prawomocnym⁸³ postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VIII Wydział Gospodarczy ds. upadłościowych i restrukturyzacyjnych z dnia 5 października 2020 r. o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego, tj. należności miały zostać umorzone po wykonaniu przez dłużnika planu spłaty wierzycieli, w szczególności po wpłacie kwoty w wysokości 2,6 tys. zł na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego. Jak ustalono w toku kontroli NIK dłużnik w dniu 9 kwietnia 2021 r. dokonał wpłaty przedmiotowej kwoty, a w dniu 3 listopada 2021 r. zostało wydane postanowienie sądu o stwierdzeniu wykonania planu spłaty, które stało się prawomocne w dniu 17 listopada 2021 r. Nie było zatem dalszych podstaw do wykazywania nieistniejących należności w księgach rachunkowych.

Radca prawny DUW wyjaśnił, że sprawa zostanie przekazana do oceny zespołu doradczego w najbliższym czasie.

(akta kontroli t. II, str. 269-272, t. IV, str. 342-412, t. V, str. 251-254, 263-268, 280-332)

5. W pięciu sprawach związanych z rozpatrywaniem przez Wojewodę Dolnośląskiego wniosków złożonych przez właściwych starostów wykonujących zadania z zakresu administracji rządowej z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa o zastosowanie ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych przypadających Wojewodzie Dolnośląskiemu okresy bezczynności organu wynosiły od 55 do 71 dni. Powyższe dotyczyło czasu pomiędzy datą wpływu wniosku starosty a podjęciem pierwszych czynności w sprawie.

Dyrektor Generalna DUW wyjaśniła, że w związku z realizacją przez Wojewodę Dolnośląskiego zadań określonych w art. 12a ustawy o gospodarce nieruchomościami, w 2021 r. wprowadzono w DUW zmiany organizacyjne, które w ostatecznym kształcie zostały formalnie wprowadzone do Regulaminu DUW w dniu 29 lipca 2021 r.⁸⁴. Jednocześnie Dyrektor Generalna wyjaśniła, że w okresie, kiedy prowadzono uzgodnienia zmian organizacyjnych, nie były procedowane wnioski składane przez właściwych starostów, stąd też wydłużony został czas oczekiwania na ich rozpatrzenie. Powodem podjętych decyzji (w zakresie zmian organizacyjnych) jak wyjaśniła Dyrektor Generalna były informacje (pозyskane od właściwych starostów) o braku zachowania płynności procedowania przez Wydział Nieruchomości, Rolnictwa i Środowiska DUW złożonych wniosków przez starostów. Dyrektor Wydziału Nieruchomości, Rolnictwa i Środowiska DUW wskazywał, że powyższe wynikało z braku odpowiedniej liczby pracowników. Dyrektor Generalna dodała, że wprowadzone zmiany organizacyjne, w wyniku których do realizacji ww. zadań został zaangażowany WOiR, doprowadziły do usprawnienia i

⁸¹ Wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt. I Nc 146/10 opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz Skarbu Państwa – Ministra Skarbu Państwa w dniu 16 listopada 2010 r.

⁸² Przedmiotowe należności ujęte były na saldzie konta 221 w wysokości łącznej 169,3 tys. zł według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r.

⁸³ Postanowienie uprawomocniło się w dniu 13 stycznia 2021 r.

⁸⁴ Zarządzenie nr 300 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 29 lipca 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia Regulaminu Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

znacznego skrócenia czasu procedowania ww. spraw, pomimo tendencji wzrostowej liczby składanych wniosków przez właściwych starostów.

(akta kontroli t. III, str. 3-381, t. V, str. 333-349)

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień, NIK wskazuje, że pomimo trudności i ograniczeń, terminowość realizacji zadań związanych z kontrolowanymi sprawami stanowi prawny obowiązek organu. Jak wykazano bowiem, beczynność organu w podejmowaniu pierwszych czynności w sprawie skutkowało wydłużeniem czasu przekazania ostatecznego stanowiska Wojewody Dolnośląskiego, który wynosił w maksymalnym przypadku nawet 211 dni (ponad siedem miesięcy).

6. W dwóch przypadkach (spośród dziewięciu) nie naliczono i nie wyegzekwowano opłaty z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności w związku z opóźnieniem płatności dziewięciu⁸⁵ faktur na kwotę 116,4 tys. zł wystawionych przez DUW za usługę najmu powierzchni lokali użytkowych usytuowanych w budynku DUW.

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. *o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych*⁸⁶, wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty odpowiednio: 40 euro - gdy wartość świadczenia pieniężnego nie przekracza 5000 złotych lub 70 euro - gdy wartość świadczenia pieniężnego jest wyższa niż 5000 złotych, ale niższa niż 50 000 złotych przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności.

Dyrektor WOiR wyjaśnił, że powyższych umów nie powinno się zaliczać do stosunków prawnych kwalifikowanych jako transakcje handlowe w rozumieniu ustawy *o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych* i powołał się za sporządzoną w DUW opinię radcy prawnego.

(akta kontroli t. III, str. 383-519, t. V str. 360-363)

NIK wskazuje, że stanowisko przedstawione przez DUW nie może być uznane za zasadne. Zawarcie umowy najmu ma związek z działalnością wykonywaną przez DUW jako jednostką sektora finansów publicznych (podmiot publiczny) i nie ma znaczenia brak związku z zadaniami jednostki z obszaru wykonywania władzy publicznej (sfera imperium), ponieważ jednostka sektora finansów publicznych występuje w obrocie prawnym także w relacjach cywilnoprawnych (sfera dominium) i wszystkie czynności prawne w tym zakresie również pozostają w związku z wykonywaną działalnością rozumianą jako funkcjonowanie danej jednostki sektora finansów publicznych. W ocenie Izby, powyższe oznacza, że jednostka sektora finansów publicznych całokształt czynności prawnych realizuje w związku z wykonywaną działalnością w rozumieniu ww. ustawy.

OCENA CZĄSTKOWA

Zrealizowane w 2021 r. dochody dysponenta części 85/02 – *województwo dolnośląskie* w kwocie 229 636,3 tys. zł, były wyższe (o 30,4%) od uzyskanych w roku poprzednim oraz (o 25,7%) od zaplanowanych w ustawie budżetowej. Wynikało to m.in. ze wzrostu dochodów uzyskanych z różnego rodzaju opłat, kar pieniężnych i zadań zleconych j.s.t. W przypadku dysponenta III stopnia dochody

⁸⁵ Faktury nr: [1] D_FV/DUW/20/07/0016 z dnia 10 lipca 2020 r. na kwotę 37,9 tys. zł; [2] D_FV/DUW/20/08/0016 z dnia 4 sierpnia 2020 r. na kwotę 37,9 tys. zł; [3] D_FV/DUW/20/05/0019 z dnia 11 maja 2020 r. na kwotę 6,1 tys. zł; [4] D_FV/DUW/20/06/0020 z dnia 10 czerwca 2020 r. na kwotę 6,1 tys. zł; [5] D_FV/DUW/20/07/0015 z dnia 10 lipca 2020 r. na kwotę 6,1 tys. zł; [6] D_FV/DUW/20/08/0015 z dnia 4 sierpnia 2020 r. na kwotę 6,1 tys. zł; [7] D_FV/DUW/20/09/0014 z dnia 10 września 2020 r. na kwotę 6,1 tys. zł; [8] D_FV/DUW/20/10/0012 z dnia 9 października 2020 r. na kwotę 6,1 tys. zł oraz [9] D_FV/DUW/20/11/0024 z dnia 6 listopada 2020 r. na kwotę 4,0 tys. zł.

⁸⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 424, ze zm.

wykonane w 2021 r. w kwocie 16 902,3 tys. zł były niższe (o 8,9%) od dochodów zaplanowanych na ten rok, przy czym były wyższe (o 52,8%) od dochodów uzyskanych w 2020 r. na co wpływ miały przede wszystkim mniejsze wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych. W przypadku zaległości dysponenta części stwierdzono, że ich stan na koniec 2021 r. wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 6,1%, a w przypadku zaległości dysponenta III stopnia stan zaległości zmniejszył się o 6,9% w porównaniu do roku poprzedniego. W obszarze windykacji należności stwierdzono nieprawidłowości ogółem w kwocie 613,0 tys. zł. Ponownie stwierdzono - pomimo takiego wniosku pokontrolnego, sformułowanego przez NIK w wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. w części 85/02 - że w Urzędzie nadal występowały przypadki nieuzasadnionych okresów bezczynności w poszczególnych sprawach, w których prowadzona była egzekucja należności Skarbu Państwa (w trzech na dziewięć poddanych badaniu przypadkach). Okresy bezczynności, wynoszące od 55 do 71 dni stwierdzono także w sprawach związanych z rozpatrywaniem przez Wojewodę Dolnośląskiego wniosków złożonych przez właściwych starostów wykonujących zadania z zakresu administracji rządowej z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa o zastosowanie ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych przypadających Wojewodzie Dolnośląskiemu (100% badanej próby).

OBSZAR

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2021 wydatki budżetu państwa w części 85/02 zostały zaplanowane w wysokości 5 040 647,0 tys. zł. Ustawą o zmianie ustawy budżetowej wydatki te zwiększono o 130 805,0 tys. zł, tj. do kwoty 5 171 452,0 tys. zł. Niezależnie od tego zwiększenia, w trakcie roku wydatki były sukcesywnie zwiększane i zmniejszane i na koniec 2021 roku wyniosły według planu

5 579 312,9 tys. zł. Źródłem zwiększenia (o 7,9%) planu wydatków w części 85/02 były głównie środki przyznane z rezerw celowych (37 pozycji) w łącznej kwocie 509 810,1 tys. zł oraz z części 81 – rezerwa ogólna budżetu państwa – w kwocie 4 528,7 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w części 85/02 zostały zrealizowane w kwocie 5 537 881,0 tys. zł (w tym 90 944,31 tys. zł, jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego). W porównaniu do roku 2020 nastąpił wzrost wydatków o 115 499,9 tys. zł, tj. o 2,1%.

Przeprowadzona analiza wydatków w podanych poniżej ośmiu działach klasyfikacji budżetowej wykazała, iż w 2021 r.:

[1] w dziale 010 – *Rolnictwo i łowiectwo* wydatkowano 176 500,3 tys. zł (w tym 9,8 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego), tj. 3,2% wydatków w części 85/02 ogółem, o 16,3%⁸⁷ więcej niż w roku poprzednim (151 714,8 tys. zł), co stanowiło 195,1% planu pierwotnego (90 486,0 tys. zł)⁸⁸ oraz 99,3% planu po zmianach (177 755,7 tys. zł);

[2] w dziale 600 – *Transport i łączność* wydatkowano 50 292,2 tys. zł (w tym 4 507,5 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają

⁸⁷ Wzrost w porównaniu do 2020 r. spowodowany był pozyskaniem środków przeznaczonych na: realizację operacji „Scalanie gruntów wsi Prusice, gmina Złotoryja, powiat złotoryjski”, w ramach działania „Inwestycje w środki trwałe, poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dla jednostki realizującej, tj. Starostwa Powiatowego w Złotoryi, zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz na pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu, poniesionych w tym zakresie przez gminy województwa dolnośląskiego, a także przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

⁸⁸ Ustalono ustawą o zmianie ustawy budżetowej.

z wpływem roku budżetowego), tj. 0,9% wydatków w części 85/02 ogółem, o 0,6%⁸⁹ więcej niż w roku poprzednim (49 982,69 tys. zł), co stanowiło 90,7% planu pierwotnego (55 453,0 tys. zł)⁹⁰ oraz 92,1% planu po zmianach (54 596,4 tys. zł);

[3] w dziale 750 – *Administracja publiczna* wydatkowano 128 832,0 tys. zł (w tym 293,2 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego), tj. 2,3% wydatków w części 85/02 ogółem, o 3,2%⁹¹ więcej niż w roku poprzednim (124 748,1 tys. zł), co stanowiło 105,6% planu pierwotnego (122 010,0 tys. zł)⁹² oraz 97,8% planu po zmianach (131 740,4 tys. zł);

[4] w dziale 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* wydatkowano 283 081,7 tys. zł (w tym 15 521,8 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego), tj. 5,1% wydatków w części 85/02 ogółem), o 1,3%⁹³ mniej niż w roku poprzednim (286 764,0 tys. zł), co stanowiło 102,7% planu pierwotnego (275 718,0 tys. zł)⁹⁴ oraz 99,9% planu po zmianach (283 236,1 tys. zł);

[5] w dziale 851 – *Ochrona zdrowia* wydatkowano 423 367,7 tys. zł (w tym 2 356,0 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego), tj. 7,6% wydatków w części 85/02 ogółem, o 16,9%⁹⁵ więcej niż

⁸⁹ Wzrost spowodowany był pozyskaniem środków przeznaczonych dla Samorządu Województwa Dolnośląskiego na dofinansowanie: zadania pn. „Budowa mostu w m. Ścinawa na rzece Odra jako połączenie dróg lokalnych wojewódzkich nr 292 i 340”, w zakresie przygotowania dokumentacji niezbędnej dla uzyskania decyzji pozwalającej na realizację oraz, zadania pn. Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania: „Budowa mostu w m. Olawa na rzekach Odra i Olawa jako połączenie dróg lokalnych: wojewódzkich nr 396 i 455, powiatowej 1570D oraz gminnej ul. Malinowa” oraz zadania pn. „Rewitalizacja linii kolejowej nr 310 Kobierzyce - Piława Górna na odcinku Łagiewniki Dzierżoniewskie - Piława Górna”.

⁹⁰ Ustalonego ustawą o zmianie ustawy budżetowej.

⁹¹ Wzrost spowodowany był pozyskaniem środków na: pokrycie kosztów projektu nr 10/10-2019/OG-FAMI pn. „Wsparcie działań Wojewody Dolnośląskiego w obszarze obsługi obywateli państw trzecich”, realizowanego w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014-2020, dla jednostki realizującej, tj.: DUW, sfinansowanie podwyższenia od dnia 1 września 2021 r. wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracownikom Centrum Powiadamiania Ratunkowego, sfinansowanie kosztów projektu nr 9/8-2017/OG-FAMI pn. „Integracja, adaptacja, akceptacja. Wsparcie obywateli państw trzecich zamieszkałych na Dolnym Śląsku”, realizowanego w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014-2020, dla jednostki realizującej - lidera projektu, tj. DUW oraz partnera projektu, tj.: Fundacji Ukraina z siedzibą we Wrocławiu, a także na zorganizowanie i przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej i służby zastępczej na terenie województwa dolnośląskiego.

⁹² Ustalonego ustawą o zmianie ustawy budżetowej.

⁹³ Spadek spowodowany był m.in. wysokością środków przeznaczonych na realizację projektu: pt. „Zwiększenie skuteczności prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych”, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, projektu pn.: „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach - etap IV, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, projektu pt. „Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym - etap 1”, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, dla następującej jednostki realizującej, tj.: Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu, a także w związku z nowelizacją ustawy budżetowej zwiększającą plan wydatków dla tej jednostki.

⁹⁴ Ustalonego ustawą o zmianie ustawy budżetowej.

⁹⁵ Wzrost spowodowany był m.in. pozyskaniem środków przeznaczonych dla: Gminy Żórawina na dofinansowanie zadania pn. „Rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego w Żórawinie”, Gminy Kłodzko na dofinansowanie zadania pn. „Budowa Centrum bibliotecznego-kulturalnego w Żelaźnie” - III etap, Gminy Trzebnica na dofinansowanie zadania pn. „Modernizacja toalet w Szkole Podstawowej Nr 3 w Trzebnicy”, Gminy Pieńsk na dofinansowanie zadania pn. „Zakup autobusu szkolnego dla jednostek oświatowych w Gminie Pieńsk”, dla Gminy Polkowice na dofinansowanie zadania pn. „Budowa modułowego budynku przedszkola przy Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi im. Twórców Polskiej Miedzi w Jędrzychowie i Gminy Przemków na dofinansowanie zadania pn. „Wymiana instalacji elektrycznej w Zespole Szkół w Przemkowie”, a także: przeznaczonych na udzielenie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe oraz na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne, na udzielenie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowej z budżetu państwa na realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego i na realizację zadań wynikających z Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 „Aktywna tablica”.

w roku poprzednim (362 093,0 tys. zł), co stanowiło 110,7% planu pierwotnego (382 470,0 tys. zł)⁹⁶ oraz 99,2% planu po zmianach (426 768,3 tys. zł);

[6] w dziale 801 – *Oświata i wychowanie* wydatkowano 171 240,2 tys. zł (w tym 380,0 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego) tj. 3,1% wydatków w części 85/02 ogółem, o 7,4%⁹⁷ więcej niż w roku poprzednim (159 478,3 tys. zł), co stanowiło 796,4% planu pierwotnego (21 501,0 tys. zł)⁹⁸ oraz 98,6% planu po zmianach (173 715,2 tys. zł);

[7] w dziale 852 – *Pomoc społeczna* wydatkowano 308 490,2 tys. zł (w tym 1 879,6 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego), tj. 5,6% wydatków w części 85/02 ogółem, o 0,2%⁹⁹ mniej niż w roku poprzednim (309 011,5 tys. zł), co stanowiło 108,5% planu pierwotnego (284 453,0 tys. zł)¹⁰⁰ oraz 97,7% planu po zmianach (315 630,4 tys. zł);

[8] w dziale 855 – *Rodzina* wydatkowano 3 786 834,5 tys. zł (w tym 5 768,8 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego), tj. 68,4% wydatków w części 85/02 ogółem, o 1,2%¹⁰¹ mniej niż w roku poprzednim (3 834 370,1 tys. zł), co stanowiło 100,7% planu pierwotnego (3 759 577,0 tys. zł)¹⁰² oraz 99,6% planu po zmianach (3 802 000,1 tys. zł).

(akta kontroli t. XIII, str. 1-8, 17-36, t. XV, str. 164-170)

Wydatki dysponenta środków budżetu państwa III stopnia¹⁰³ w 2021 r. wyniosły 111 042,6 tys. zł (w tym 2 022,0 tys. zł jako wydatki budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego) i były o 1 790,3 tys. zł, tj. o 1,6% niższe od wydatków w 2020 r. (112 832,9 zł) oraz o 3 768,4 tys. zł, tj. o (3,3%) niższe od planu (114 811,0 tys. zł), a także niższe o 5 200,6 tys. zł, tj. o 4,5% od planu po zmianach (116 243,2 tys. zł). Największy udział w finansowaniu wydatków dysponenta środków budżetu państwa III stopnia, wynoszący 79,0%, miały

⁹⁶ Ustalono ustawą o zmianie ustawy budżetowej.

⁹⁷ Wzrost spowodowany był m.in. pozyskaniem środków przeznaczonych na sfinansowanie: podwyżek wynagrodzeń wraz z pochodnymi, dla pracowników wykonujących zawód medyczny zatrudnionych w wojewódzkiej i powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych, kosztów zespołów ratownictwa medycznego, zakupu licencji oprogramowania dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz niedoboru środków finansowych w rozdziale 85156 - *Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego*.

⁹⁸ Ustalono ustawą o zmianie ustawy budżetowej.

⁹⁹ Spadek spowodowany był pozyskaniem środków przeznaczonych dla gmin: na realizację zadań z zakresu administracji rządowej - na przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na realizację zadań z zakresu administracji rządowej - na wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki oraz na obsługę tego zadania, na realizację własnych zadań bieżących oraz na inwestycje i zakupy inwestycyjne własne - na dofinansowanie mieszkań chronionych, na realizację zadań bieżących oraz na inwestycje i zakupy inwestycyjne - na finansowanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym na utworzenie nowych miejsc i ich utrzymanie, a także na wypłatę dodatku w wysokości 400 zł miesięcznie na pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, realizującego pracę socjalną w środowisku.

¹⁰⁰ Ustalono ustawą o zmianie ustawy budżetowej.

¹⁰¹ Spadek spowodowany był pozyskaniem środków przeznaczonych na: dofinansowanie realizacji zadań, związanych z opieką nad dziećmi w wieku do lat 3 w zakresie ustalonym w Resortowym programie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+”, dla Powiatu Polkowickiego na dofinansowanie zadania pn. „Budowa budynku mieszkalnego o charakterze opiekuńczo-wychowawczym w Polkowicach” oraz na realizację zadań związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego.

¹⁰² Ustalono ustawą o zmianie ustawy budżetowej.

¹⁰³ Zgodnie z zarządzeniem nr 2 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 stycznia 2020 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa, trybu uruchamiania środków budżetu państwa, rozliczania dotacji udzielonych z budżetu państwa oraz realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego w układzie zadaniowym, realizację zadań Wojewody Dolnośląskiego jako dysponenta trzeciego stopnia środków budżetu państwa w zakresie dokonywania wydatków ujętych w planie finansowym DUW powierzono Dyrektorowi Generalnemu, a obsługę finansową w zakresie wydatków będących zasądzonymi zobowiązaniami (z tytułu rent i odszkodowań) Skarbu Państwa – Wojewody Dolnośląskiego oraz związanych z obsługą mienia Skarbu Państwa, powierzono WFiB. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zaprezentowano łącznie wydatki dysponenta środków budżetu państwa III stopnia w odniesieniu do jednostki budżetowej (DUW) oraz z tytułu zasądzonych zobowiązań Skarbu Państwa (renty i odszkodowania).

środki przeznaczone na zadania zaliczane do działu 750 – *Administracja publiczna* w kwocie 87 748,3 tys. zł. Przyjęty ustawą budżetową na 2021 r. plan wydatków w tym dziale w kwocie 80 265,0 tys. zł w ciągu roku został zwiększony do wysokości 90 096,9 tys. zł, tj. o 9 831,9 tys. zł (o 12,2%). Wykonanie wydatków w tym dziale było o 0,7% wyższe niż w roku poprzednim (88 372,7 tys. zł), co stanowiło 109,3% planu (80 265,0 tys. zł) oraz 97,4% planu po zmianach (90 096,9 tys. zł). Największą pozycję w tym dziale zajmował rozdział 75011 – *Urzędy Wojewódzkie*, w ramach którego wydatkowano 79 991,0 tys. zł (91,2% wydatków działu 750). Natomiast wysokość wydatków z tytułu zasądzonych zobowiązań Skarbu Państwa (renty i odszkodowania) za 2021 r. wyniosła 2 367,6 tys. zł, co stanowiło 100,0% planu po zmianach. Świadczenia te były o 759,7 tys. zł (147,2%) wyższe niż w 2020 r. z powodu powstałych zobowiązań zasądzonych prawomocnymi wyrokami sądowymi¹⁰⁴. Największy wzrost o 950,1 tys. zł (379,9%) wydatków w tej grupie w porównaniu do roku poprzedniego odnotowano w dziale 010 – *Rolnictwo i łowiectwo*. Powyższe było spowodowane koniecznością uregulowania zobowiązania, zasądzonych wyrokami sądowymi¹⁰⁵.

(akta kontroli t. XIII, str. 9-16, 37-53, t. XV, str. 157-160)

2.1.1. Rezerwy budżetowe

Jednym ze źródeł zwiększenia planu wydatków w części 85/02 były środki przyznane z rezerw celowych pochodzące z części 83 budżetu państwa (37 tytułów), otrzymane na rok 2021, w kwocie ogółem 509 810,9 tys. zł. Struktura tych wydatków według grup ekonomicznych przedstawiała się następująco: [1] dotacje – 422 524,4 tys. zł (82,9%); [2] świadczenia na rzecz osób fizycznych – 1 570,8 tys. zł (0,3%); [3] wydatki bieżące jednostek budżetowych – 46 123,4 tys. zł (9,0%) oraz [4] wydatki inwestycyjne – 39 592,3 tys. zł (7,8%).

W 2021 r. plan wydatków w części 85/02 został zwiększony również o środki pochodzące z rezerwy ogólnej budżetu państwa (część 81) w kwocie 9 018,8 tys. zł, z czego wydatkowano 4 528,7 tys. zł (w tym 1 864,5 tys. zł, jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego), tj. o 50,2%.

Plan wydatków DUW był zwiększany¹⁰⁶ środkami z rezerwy celowej o 1 225,7 tys. zł¹⁰⁷.

(akta kontroli t. XIII, str. 263-434)

2.1.2. Blokowanie planowanych wydatków

W przypadku stwierdzenia nadmiaru posiadanych środków Wojewoda Dolnośląski, działając w oparciu o przepisy art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 *ufp*, podejmował decyzje o blokowaniu planowanych wydatków, co oznaczało obowiązujący do końca roku zakaz dysponowania nimi. W 2021 r. na podstawie złożonych wniosków wydano

¹⁰⁴ Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu - sygn. akt XII C 182/18 z dnia 28 października 2020 r. oraz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu - sygn. akt I ACa 131/21 z dnia 8 lipca 2021 r., wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu - sygn. akt IX C 282/20 z dnia 1 kwietnia 2021 r. oraz wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu - sygn. akt II Ca 1868/21 z dnia 13 lipca 2021 r., wyrok Sądu Rejonowego w Legnicy - sygn. akt I C 1219/20 z dnia 27 sierpnia 2021 r., wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu - sygn. akt I C 794/20 z dnia 29 lipca 2021 r., a także wyrok Sądu Rejonowego w Wałbrzychu - sygn. akt I C 1300/20 z dnia 8 listopada 2021 r.

¹⁰⁵ Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu - sygn. akt XII C 182/18 z dnia 28 października 2020 r. oraz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu - sygn. akt I ACa 131/21 z dnia 8 lipca 2021 r.

¹⁰⁶ Decyzja Ministra Finansów nr MF/FG.4143.3.327.2021.MF.2292 z dnia 23 lipca 2021 r. – środki przeznaczone na uregulowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa w związku z wyrokami Sądu Okręgowego we Wrocławiu - sygn. akt XII C 182/18 z dnia 28 października 2020 r. oraz wyrokami Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu - sygn. akt I ACa 131/21 z dnia 8 lipca 2021 r.

¹⁰⁷ Wartość rezerwy celowej została zmniejszona korektą decyzji Ministra Finansów nr MF/FG.4143.3.327.2021.MF.2292.K01 z dnia 29 grudnia 2021 r. o 5,3 tys. zł.

29 takich decyzji, na łączną kwotę 24 429,8 tys. zł¹⁰⁸, z tego 6 234,9 tys. zł z rezerw celowych oraz 18 194,9 tys. zł ze środków przyznanych w ustawie budżetowej. Spośród wszystkich wydanych decyzji, 21 wydano w grudniu 2021 r. na łączną kwotę 19 913,1 tys. zł. Najwyższe kwoty blokad, tj. 8 000 tys. zł¹⁰⁹ oraz 6 914,2 tys. zł¹¹⁰ dotyczyły środków zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2021 r. przyznanych dla: [1] Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego na realizację zadań związanych z dopłatami dla przewoźników autobusowych z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych dla przewoźnika oraz [2] Wojewódzkiej Inspekcji Weterynaryjnej na realizację zadań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt.

W 2021 r. nie wystąpiły przypadki blokowania wydatków na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 1 *ufp*.

(akta kontroli t. XIII, str. 54-62)

Uchwałą Rady Ministrów nr 118/2021 z dnia 9 września 2021 r. w sprawie przyznania niektórym dysponentom części budżetowej, z ogólnej rezerwy budżetowej, środków finansowych, z przeznaczeniem na realizację rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu” dla części 85/02 przyznano¹¹¹ 400,0 tys. zł. Wojewoda w dniu 28 września 2021 r. wystąpił z wnioskiem¹¹² o wydanie decyzji budżetowej na 2021 r. zwiększającej budżet Wojewody w części 85/02 o 400,0 tys. zł z przeznaczeniem na realizację rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu”¹¹³. Wniosek do Ministra Finansów dotyczył zwiększenia planu w części 85/02 o całą przyznaną kwotę. Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej wskazała, że wnioskowana kwota wynikała z potrzeby zabezpieczenia ewentualnej natychmiastowej pomocy obywatelom Islamskiej Republiki Afganistanu, ewakuowanym do Polski.

W związku z niewystępowaniem takich potrzeb na terenie Dolnego Śląska, Wojewoda decyzją nr 85/02.4143.12.22.2021.BD 22 grudnia 2021 r. objął blokadą część pozyskanych środków (350,0 tys. zł). Następnie Minister Finansów decyzją w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2021 r. nr MF/BP4.4143.16.4.2021.RC z dnia 29 grudnia 2021 r. przeniósł te środki do utworzonej rezerwy celowej poz. 73 pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”. Pozostające od 22 grudnia 2021 r. w dyspozycji Wojewody środki w wysokości 50,0 tys. zł nie zostały wykorzystane.

(akta kontroli t. XV, str. 89-124)

2.1.3. Wykonanie polecenia wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19

Wojewoda nie otrzymał na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw¹¹⁴ od Prezesa Rady Ministrów wiążącego polecenia wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli t. XIII, str. 63)

¹⁰⁸ Największe blokady, tj. przekraczające 3 000,0 tys. zł, dotyczyły takich działań klasyfikacji budżetowej jak: 600 – *Transport i łączność* (8 000 tys. zł) oraz 010 – *Rolnictwo i łowiectwo* (6 914,2 tys. zł).

¹⁰⁹ Decyzja Wojewody Dolnośląskiego nr 85/02.4143.12.14.2021.BD z dnia 14 grudnia 2021 r.

¹¹⁰ Decyzja Wojewody Dolnośląskiego nr 85/02.4143.12.29.2021.BD z dnia 27 grudnia 2021 r.

¹¹¹ Wojewoda nie składał zapotrzebowania o środki na ten cel przed podjęciem uchwały Rady Ministrów nr 118/2021 z dnia 9 września 2021 r.

¹¹² Nr 85/-2.4143.1.4848.2021.WMF.

¹¹³ Uchwała 120/2021 Rady Ministrów z dnia 9 września 2021 r.

¹¹⁴ Dz. U. poz. 568, ze zm.

2.1.4. Wykonanie zaplanowanych wydatków według grup ekonomicznych

Struktura wydatków¹¹⁵ w części 85/02 (w tym budżet środków europejskich), według grup ekonomicznych przedstawiała się w 2021 r. następująco: **[1]** dotacje i subwencje – 4 956 227,2 tys. zł (90,8% wydatków ogółem); **[2]** świadczenia na rzecz osób fizycznych – 4 727,7 tys. (0,1%); **[3]** wydatki bieżące jednostek budżetowych – 417 423,7 tys. zł (7,6%); **[4]** wydatki majątkowe – 42 234,3 tys. zł (0,8%); **[5]** środki własne Unii Europejskiej – 10 555,1 tys. zł (0,2%); **[6]** współfinansowanie projektów z udziałem UE (wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 *ufp*, w tym wydatki budżetu środków europejskich) – 26 333,9 tys. zł (0,5%).

Powyższe wydatki ogółem w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyły się: o 0,03% w grupie dotacje i subwencje, o 30,8% w grupie wydatków majątkowych oraz o 3,9% w grupie środki własne Unii Europejskiej. Natomiast zwiększenia wydatków miały miejsce: o 23,5% w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych, o 18,1% w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych oraz o 8,2% w grupie współfinansowanie projektów z udziałem środków UE.

W stosunku do kwot planowanych (budżet po zmianach), wykonanie wydatków w części 85/02 wyniosło ogółem 97,6%, z tego: **a)** dotacje i subwencje – 99,3%, **b)** świadczenia na rzecz osób fizycznych – 99,8%, **c)** wydatki bieżące jednostek budżetowych – 98,5%, **d)** wydatki majątkowe – 31,9%, **e)** środki własne Unii Europejskiej – 100,0% oraz **f)** wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 *ufp*, w tym wydatki budżetu środków europejskich – 95,8%.

(akta kontroli t. XIII, str. 64-69)

Struktura wydatków¹¹⁶ dysponenta środków budżetu państwa III stopnia¹¹⁷, według grup ekonomicznych przedstawiała się w 2021 r. następująco: **[1]** świadczenia na rzecz osób fizycznych – 1 065,3 tys. zł (1,2% wydatków ogółem)¹¹⁸; **[2]** wydatki bieżące jednostek budżetowych – 102 596,3 tys. zł (96,8%)¹¹⁹; **[3]** wydatki majątkowe – 1 438,0 tys. zł (1,4%); **[4]** wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 *ufp*, w tym wydatki budżetu środków europejskich – 737,0 tys. zł (0,7%). Powyższe wydatki ogółem (106 014,6 tys. zł), w stosunku do roku poprzedniego zwiększyły się o 2 175,8 tys. zł, tj. o 2,1%. Wzrost nastąpił w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych (z 1 215,4 tys. zł do 1 243,3 tys. zł, tj. o 27,9 tys. zł - o 2,3%) oraz w grupie wydatków bieżących (z 96 380,4 tys. zł do 102 596,3 tys. zł, tj. o 6 215,9 tys. zł - o 6,4%). Zmniejszyły się natomiast wydatki w grupie wydatków majątkowych (z 4 559,0 tys. zł do 1 438,0 tys. zł, tj. o 3 121,0 tys. zł – o 68,5%) oraz na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 *ufp*, w tym wydatki budżetu środków europejskich (z 1 684,0 tys. zł do 737,0 tys. zł, tj. o 947,0 tys. zł - o 56,2%). W stosunku do planowanych (budżet po zmianach w kwocie 112 899,2 tys. zł), wykonanie wydatków przez dysponenta III stopnia (106 014,6 tys. zł) wyniosło ogółem 93,9%, z tego: **a)** świadczenia na rzecz osób fizycznych – 99,6%, **b)** wydatki bieżące jednostek budżetowych – 95,5%, **c)** wydatki majątkowe – 43,0%, **d)** wydatki na realizację

¹¹⁵ Bez ujmowania wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

¹¹⁶ Bez ujmowania wydatków, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

¹¹⁷ Zrealizowane łącznie przez Wydział Finansów i Budżetu oraz Wydział Organizacji i Rozwoju.

¹¹⁸ Z których 1 065,3 tys. zł (1,0%) wynosiły wydatki z tytułu zasądzonych rent.

¹¹⁹ Z których 73 053,0 tys. zł (71,2%) wynosiły środki przeznaczone na wynagrodzenia i pochodne, 28 241,0 tys. zł (28,8%) pozostałe wydatki.

programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 *ufp*, w tym wydatki budżetu środków europejskich – 89,8%.

(akta kontroli t. XIII, str. 85-90)

Dotacje budżetowe

Zaplanowana w ustawie budżetowej na 2021 r. wysokość dotacji w części 85/02 w kwocie 4 664 799,0 tys. zł (łącznie z dotacjami na wydatki majątkowe i na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE), stanowiąca 92,5% ogółem zaplanowanych wydatków, w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej została zwiększona o kwotę 70 107,0 tys. zł (1,5%), tj. do kwoty 4 734 906,0 tys. zł. Niezależnie od tego zwiększenia, w trakcie roku kwotę dotacji zwiększono do kwoty 5 107 899,8 tys. zł (łącznie o 443 100,8 tys. zł, tj. o 8,7%). Zrealizowana, w ramach części budżetu państwa, wartość dotacji łącznie z dotacjami na wydatki majątkowe i na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE wyniosła 5 002 145,7 tys. zł, co stanowiło 97,9% planu po zmianach. Na ogólną wartość dotacji składały się¹²⁰: [1] dotacje celowe dla j.s.t. – 4 754 890,2 tys. zł (95,9%); [2] dotacje celowe dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych – 3 238,6 tys. zł (0,1%); [3] dotacje podmiotowe – 188 046,6 tys. zł (3,8%); [4] dotacje celowe na dofinansowanie zadań zleconych fundacjom, stowarzyszeniom oraz pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych – 10 051,8 tys. zł (0,2%).

(akta kontroli t. XIII, str. 70-75, 442-514, t. XIV, str. 179-186)

Wojewoda Dolnośląski dopełnił obowiązków informacyjnych, sformułowanych w art. 122 ust. 3 i 4 *ufp*, tj. w dniu 25 czerwca 2021 r. podał do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia wykaz jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom w 2021 r.¹²¹.

W 2021 r. DUW przeprowadził 27 kontroli wykorzystania dotacji udzielonych przez dysponenta części 85/02. W ich wyniku stwierdzono jeden przypadek wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem (w wyniku kontroli zobowiązano kontrolowaną jednostkę – Starostwo Powiatowe w Trzebnicy – do zwrotu na rachunek bieżący dochodów dysponenta części budżetowej 85/02 łącznie 22,4 tys. zł wraz z odsetkami). Ponadto, cyklicznie (za II, III, IV kwartał 2021 r.) dokonywano ocen wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa poprzez analizę danych ujętych w dokumentach sprawozdawczych o realizacji budżetu w układzie zadaniowym.

(akta kontroli t. XIII, str. 76-81, t. XIV, str. 179-186)

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych

Według ustawy budżetowej na rok 2021 zaplanowane na ten cel wydatki w wysokości 2 642,0 tys. zł w części 85/02 – *województwo dolnośląskie*. W trakcie roku wydatki były także sukcesywnie zwiększane i na koniec 2021 r. wyniosły 4 739,8 tys. zł, z czego wydatkowano 4 727,7 tys. zł, tj. 99,7%, w tym przez dysponenta III stopnia¹²² w kwocie 1 243,3 tys. zł (tj. 95,4% planu po zmianach). Główne rodzaje świadczeń finansowane z tych środków: [1] Dział 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza* – Stypendia dla uczniów – 1 560,0 tys. zł, [2] Dział 851 – *Ochrona zdrowia* – zasądzone renty – 1 029,5 tys. zł, [3] Dział 801 – *Oświata i wychowanie* – Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń – 520,0 tys. zł oraz [4] Dział 851 – *Ochrona zdrowia* – Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń – 416,1 tys. zł, zostały wykonane w 100,0%. Wykonanie na poziomie 50% (wykonanie na

¹²⁰ Dotyczy wydatków na dotacje ogółem w kwocie 4 956 227,2 tys. zł – bez wydatków majątkowych i współfinansowania projektów z udziałem UE.

¹²¹ Obwieszczenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie wykazu spółek wodnych i ich związków, którym przyznano dotację podmiotową z budżetu państwa w roku 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 3090).

¹²² Łącznie przez WFIB oraz WOIR.

poziomie 0,1 tys. zł względem planu 0,2 tys. zł) w dziale 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* (rozdział 75421) wynikało z braku możliwości wydatkowania środków w związku z sytuacją epidemiologiczną związaną z COVID-19. Wykonanie na poziomie 50% (wykonanie na poziomie 3,0 tys. zł względem planu 6,0 tys. zł) w dziale 851 – *Ochrona zdrowia* (rozdział 85195) wynikało z braku możliwości wydatkowania środków w związku z sytuacją epidemiologiczną związaną z COVID-19. Wykonanie na poziomie 45% (wykonanie na poziomie 0,9 tys. zł względem planu 2,0 tys. zł) w dziale 853 – *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej* (rozdział 85321) wynikało z nieodbycia szkoleń przez wszystkich członków Wojewódzkiego Zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

(akta kontroli t. XIII, str. 69, t. XV, str. 225)

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Według ustawy budżetowej na rok 2021 zaplanowane na ten cel wydatki w wysokości 364 887,0 tys. zł w części 85/02 – *województwo dolnośląskie*, w wyniku nowelizacji ustawy zwiększono¹²³ do kwoty 399 121,0 tys. zł. W trakcie roku wydatki były także sukcesywnie zwiększane i na koniec 2021 r. wyniosły 423 894,1 tys. zł, z czego wydatkowano 417 423,7 tys. zł, tj. 98,5%, w tym przez dysponenta III stopnia¹²⁴ w kwocie 102 596,3 tys. zł (tj. 95,5% planu po zmianach). W budżecie Wojewody 74,2% wydatków tej grupy stanowiły wynagrodzenia i pochodne, 1,6% wynagrodzenia bezosobowe, a pozostałe 24,2% wydatkowano na zakup materiałów i usług.

(akta kontroli t. XIII, str. 64, 228-238)

Przeciętne zatrudnienie¹²⁵ w części 85/02 – *województwo dolnośląskie* w 2021 r. wyniosło 3 268 osób i było wyższe niż w 2020 r. o 63 osoby. Natomiast mieszczące się w ww. wielkości przeciętne zatrudnienie w DUW¹²⁶ wynoszące 862,5 osoby, zwiększyło się w stosunku do 2020 r. o 42,5 osób (tj. o 5,2%). Wzrost ten był spowodowany m.in. otrzymaniem przez DUW rezerwy celowej na zatrudnienie 30 osób w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, decyzjami w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2021, dotyczącymi sfinansowania wynagrodzeń do 31 grudnia 2021 r. dla 11 pracowników zaangażowanych w realizację projektu nr 10/10-2019/OG-FAMI pn. „Wsparcie działań Wojewody Dolnośląskiego w obszarze obsługi obywateli państw trzecich” w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014-2020 oraz zmianami kadrowymi.

(akta kontroli t. XIII, str. 82-84, 158-161, t. XV, str. 222-224)

W podziale na status zatrudnienia pracowników, przeciętne zatrudnienie u dysponenta części 85/02 w 2021 r. kształtowało się następująco: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 1 651 osób, w tym w tym 224¹²⁷ w DUW, [2] osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe (status 02) – trzy osoby, w tym trzy w DUW, [3] członkowie korpusu służby cywilnej (status 03) – 1 536, w tym 636 w DUW, [4] żołnierze i funkcjonariusze (status 10) – 78 osób (Komenda

¹²³ O kwotę 34 234,0 tys. zł: w dziale 010 – *Rolnictwo i łowiectwo* - 20 211,0 tys. zł, w dziale 050 – *Rybołówstwo i rybactwo* - 79,0 tys. zł, w dziale 500 – *Handel* - 311,0 tys. zł, w dziale 600 – *Transport i łączność* - 270 tys. zł, w dziale 710 – *Działalność usługowa* - 146,0 tys. zł, w dziale 750 – *Administracja publiczna* - 3 632,0 tys. zł, w dziale 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* - 473,0 tys. zł, w dziale 801 – *Oświata i wychowanie* - 707,0 tys. zł, w dziale 851 – *Ochrona zdrowia* - 7 164,0 tys. zł, w dziale 853 – *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej* - 37,0 tys. zł, w dziale 855 – *Rodzina* - 203,0 tys. zł, w dziale 900 – *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* - 666,0 tys. zł oraz w dziale 921 – *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* - 335,0 tys. zł.

¹²⁴ Łącznie przez WFIB oraz WOIR.

¹²⁵ W przeliczeniu na pełne etaty.

¹²⁶ Rozumiane jako suma przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych rodzajach statusów zatrudnienia poszczególnych rozdziałów klasyfikacji budżetowej.

¹²⁷ W przeliczeniu na etaty.

Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu). W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost o 44 osoby (2,7%) w grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń oraz wzrost o 19 osób w grupie członków korpusu służby cywilnej (1,3%).

Wydatki na wynagrodzenia w 2021 r. w części 85/02 wyniosły 266 009,8 tys. zł, co stanowiło 99,9% wielkości planowanej po zmianach i były wyższe w porównaniu do wydatków z roku poprzedniego o 35 070,8 tys. zł, tj. o 15,2%. Wzrost wydatkowanych w 2021 r. środków na wynagrodzenia ogółem w porównaniu do 2020 r. uwzględniał m.in. środki pozyskane na: [1] realizację zadań nałożonych ustawą z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o transporcie drogowym¹²⁸, w tym na wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla trzech inspektorów od dnia 1 stycznia 2021 r., zatrudnionych w Wojewódzkim Inspektoracie Transportu Drogowego we Wrocławiu; [2] sfinansowanie podwyższenia wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracownikom Centrum Powiadamiania Ratunkowego; [3] sfinansowanie wynagrodzeń do 31 grudnia 2021 r. dla 11 pracowników zaangażowanych w realizację projektu pn. „Wsparcie działań Wojewody Dolnośląskiego w obszarze obsługi obywateli państw trzecich”; [4] sfinansowanie kosztów związanych z zatrudnieniem członków korpusu służby cywilnej w wydziale właściwym do spraw legalizacji pobytu cudzoziemców; [5] sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń wraz z pochodnymi, dla pracowników wykonujących zawód medyczny zatrudnionych stacjach sanitarno-epidemiologicznych; [6] pozyskanie środków na zwiększenie wynagrodzeń dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe - zwiększenie od dnia 1 sierpnia 2021 r. wynagrodzenia Wojewody i Wicewojewodów oraz [7] dodatkowy fundusz motywacyjny. Wydatki DUW na wynagrodzenia wyniosły 63 780,6 tys. zł i były wyższe niż w 2020 r. o 4 009,6 tys. zł, tj. o 6,7%. Wyższe wykonanie spowodowane było m.in. wydatkowaniem środków pochodzących z rezerwy celowej budżetu państwa dotyczącej podwyższenia środków na wynagrodzenia w celu zwiększenia zatrudnienia o 30 etatów przeznaczonych do realizacji zadań związanych z legalizacją pobytu i zatrudnieniem cudzoziemców w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, wydatkowaniem środków przyznanych w związku z wejściem w życie ustawy o zmianie ustawy budżetowej na zwiększenie wynagrodzeń dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz środków przeznaczonych na dodatkowy fundusz motywacyjny, wydatkowaniem środków pochodzących z rezerwy celowej budżetu państwa dotyczących zwiększenia wynagrodzeń pracowników Centrum Powiadamiania Ratunkowego oraz zwiększenia wynagrodzeń pracowników tej jednostki w związku z wprowadzeniem gradacji stanowisk.

W podziale na status zatrudnienia pracowników wydatki na wynagrodzenia w 2021 r. kształtowały się następująco: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 137 364,1 tys. zł, w tym w DUW – 14 878,5 tys. zł, [2] osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe (status 02) – 476,8 tys. zł, [3] członkowie korpusu służby cywilnej (status 03) – 120 428,2 tys. zł, w tym DUW – 48 425,3 tys. zł, [4] żołnierze i funkcjonariusze (status 10) – 7 740,7 tys. zł. W podziale na status zatrudnienia pracowników, wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń odnotowano w trzech grupach (ze statusem: 01, 02 i 03). Największy wzrost dotyczył zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (status 02), gdzie przeciętne miesięczne wynagrodzenie wzrosło o 30,4% (z 10,2 tys. zł na 13,2 tys. zł), w pozostałych grupach o statusie 01 i 03 wzrost przeciętnego wynagrodzenia wyniósł odpowiednio 24,4% i 3,3%. Nie przekroczono planu wydatków na wynagrodzenia w części 85/02 – województwo dolnośląskie, a także w dziale 750 – *Administracja publiczna*.

¹²⁸ Dz. U. poz. 1466.

(akta kontroli t. XIII, str. 82-84, 158-161, t. XV, str. 222-224)

Plan wydatków na wynagrodzenia bezosobowe według ustawy budżetowej na rok 2021 w części 85/02 – województwo dolnośląskie wynosił 4 929,0 tys. zł, w trakcie roku budżetowego środki zostały zwiększone do kwoty 7 777,4 tys. zł, z czego zrealizowano 7 034,4 tys. zł, tj. 90,4% planu po zmianach. Z kolei zaplanowane w 2021 r. przez dysponenta III stopnia – DUW, środki na wynagrodzenia bezosobowe (w tym umowy zlecenia i umowy o dzieło) w kwocie ogółem 3 661,0 tys. zł (po zmianach) zostały zrealizowane w 80,5% (2 947,0 tys. zł), przy czym były większe (o 59,5%) niż w roku ubiegłym (1 847,5 tys. zł). Z analizy struktury wydatków poniesionych w 2021 r. w DUW na wynagrodzenia bezosobowe ogółem w kwocie 2 947,0 tys. zł (§ 417) wynikało, że w rozdziale 75011 wydatkowano również najwięcej, tj. 1 657,7 tys. zł (180,7% względem roku 2020). Powyższe środki przeznaczono m.in. na: [a] wynagrodzenie za czynności kancelaryjne realizowane w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców (630,0 tys. zł), [b] wynagrodzenie za wykonywanie czynności Konsultanta Wojewódzkiego oraz realizacji zadań w zakresie HIV i AIDS (439,0 tys. zł), [c] wynagrodzenie za usługi konsultantów do obsługi infolinii DUW dla obywateli państw trzecich (409,0 tys. zł), [d] wynagrodzenie członków komisji Wojewódzkiego Zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności (515,0 tys. zł) oraz [e] wynagrodzenie za przygotowanie dokumentacji w zakresie wniosków o świadczenia rodzinne, analizę dokumentacji z zakresu świadczeń rodzinnych i wychowawczych, analizę dokumentów dotyczących bonów turystycznych (524,0 tys. zł).

(akta kontroli t. XIII, str. 64-6885-90, t. XV, str. 158-161, 222-225)

W 2021 r. w DUW zawarto 164 umowy zlecenia¹²⁹, z czego 28 z własnymi pracownikami¹³⁰. Z tego tytułu¹³¹ wydatkowano łącznie 1 689,0 tys. zł, tj. o 215,9% więcej niż w roku poprzednim, kiedy zawarto 136 umów zlecenia¹³². Przeprowadzone badanie szczegółowe sześciu¹³³ umów zlecenia, na podstawie których wydatkowano łącznie 82,1 tys. zł (4,9% kwot wydatkowanych na umowy zlecenia w 2021 r.) wykazało, że dokumentacja rozliczeniowa umów zlecenia spełniała warunki określone w tych umowach. Pozostałe ustalenia przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Wynagrodzenia należne wykonawcom sześciu badanych umów zleceń sfinansowano ze środków rezerw celowych pozyskanych w paragrafie „417 Wynagrodzenia bezosobowe”.

(akta kontroli t. XIII, str. 91, t. XIV, str. 280-637, t. XV, str. 1-156, 173-217)

W 2021 r. łączna kwota wypłaconych w DUW nagród wyniosła 3 621,9 tys. zł i była o 39,3% niższa niż w roku poprzednim. Średnia kwota nagrody wyniosła 4,2 tys. zł rocznie. Źródłem finansowania ww. nagród były oszczędności w funduszu wynagrodzeń (pochodzące m.in. z nieobsadzonych etatów, absencji pracowników otrzymujących zasiłki społeczne i przebywających na urloпах bezpłatnych oraz zmian w naliczeniu dodatkowego wynagrodzenia rocznego).

(akta kontroli t. XIII, str. 92, t. V str. 365)

Wydatki majątkowe

¹²⁹ Umowa zlecenia trwająca sześć miesięcy lub dłużej, lub powtarzana nieprzerwanie przez ten okres.

¹³⁰ W 2021 r. nie zawarto żadnych umów na wynajem personelu.

¹³¹ Umowa zlecenie trwająca sześć miesięcy lub dłużej, lub powtarzana nieprzerwanie przez ten okres.

¹³² W 2020 r. nie zawarto żadnych umów na wynajem personelu.

¹³³ Nr: 5/ZM/2021 z 11 sierpnia 2021 r., 3/ZM/2021 z 11 sierpnia 2021 r., 6/ZM/2021 z 16 sierpnia 2021 r., 1/BA/2021 z 11 sierpnia 2021 r., 11/BA/2021 z 23 sierpnia 2021 r. i 5/BA/2021 z 11 sierpnia 2021 r.

Według planu finansowego na rok 2021 kwota wydatków majątkowych dokonywanych bezpośrednio przez DUW wyniosła 1 659,0 tys. zł¹³⁴. W jej ramach zaplanowano do realizacji trzy zadania. W trakcie roku wprowadzono sześć nowych zadań¹³⁵, których źródłem finansowania były środki pochodzące z oszczędności na skutek przesunięć pomiędzy zadaniami. Stwierdzono, że wprowadzone do planu finansowego zmiany odnoszące się do wydatków majątkowych były celowe i wynikały m.in. z konieczności zapewnienia środków na realizację nowych zadań dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa i ciągłości działania DUW, jak również zapewnienia właściwych warunków pracy dla pracowników.

Spośród wszystkich dziewięciu zaplanowanych zadań, nie zrealizowano dwóch zadań¹³⁶. Ostatecznie kwota wydatków majątkowych według planu finansowego po zmianach wyniosła 1 071,9 tys. zł, z czego na realizację zadań wydatkowano w 2021 r. kwotę w wysokości 896,0 tys. zł (83,6%). Wszystkie założone na rok 2021 efekty w ramach wydatków majątkowych zostały osiągnięte.

(akta kontroli t. XIII, str. 250-262)

2.1.5. Zobowiązania

Zobowiązania budżetu państwa w części 85/02 na koniec 2021 r. wyniosły 21 937,3 tys. zł i stanowiły 0,4% zrealizowanych wydatków¹³⁷. Związane były przede wszystkim z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym (17 085,1 tys. zł). Na koniec 2021 r. zobowiązania wymagalne w części 85/02 nie wystąpiły. Zobowiązania (niewymagalne) dysponenta środków budżetu państwa III stopnia, na koniec 2021 r. wyniosły 5 612,3 tys. zł i były zgodne z prowadzoną ewidencją finansowo-księgową. Dotyczyły przede wszystkim wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego (4 147,8 tys. zł) oraz dodatków dla kierowników specjalizacji nadzorujących szkolenie specjalizacyjne lekarzy, których termin płatności przypadał w kolejnym roku (215,9 tys. zł). Powstałe w 2021 r. (i wykazane w miesięcznych oraz rocznych sprawozdaniach Rb-28 DUW¹³⁸) odsetki w kwocie ogółem 643,6 tys. zł wynikały z zasądzonych wyroków sądowych¹³⁹. Na koniec 2021 r. zobowiązania wymagalne dysponenta środków budżetu państwa III stopnia nie wystąpiły.

(akta kontroli t. V, str. 462-464, t. XIII, str. 37-41, 172-202)

2.1.6. Wydatki, które w 2020 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetów państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego¹⁴⁰ w 2021 r. planowano realizację 34 zadań o łącznej wartości 21 895,7 tys. zł ze środków przeniesionych z roku 2020 r. Środki te wydatkowane zostały zgodnie z przeznaczeniem, zachowano terminy realizacji

¹³⁴ Realizowane przez Biuro Administracji i Logistyki.

¹³⁵ W tym przez Biuro Administracji i Logistyki – pięć zadań: [1] zakup zasilacza awaryjnego UPS do szafy teleinformatycznej - 23,0 tys. zł; [2] zakup trzech kserokopiarek (urządzeń wielofunkcyjnych) oraz jednej kserokopiarki (urządzenia wielofunkcyjnego) kolor - 120,0 tys. zł; [3] wykonanie dodatkowych gniazdek sieciowych w sieci LAN, w budynku DUW - 60,0 tys. zł; [4] zakup kopertownicy na potrzeby Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców - 46,1 tys. zł; [5] zakup oprogramowania do szyfrowania dysków - 23,7 tys. zł, [6] zakup oprogramowania do wizualizacji i przetwarzania danych geoprzestrzennych - 51,7 tys. zł.

¹³⁶ Zrezygnowano z zadania pn. „Dostosowanie budynku Delegatury Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Legnicy do obowiązujących przepisów ppoż. w zakresie sygnalizacji pożarowej” (500,0 tys. zł) oraz „Dostosowanie budynku Delegatury Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Legnicy do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych i bhp” (386,0 tys. zł).

¹³⁷ Bez uwzględnienia wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

¹³⁸ Opracowanych przez WFiB oraz WOIR.

¹³⁹ Najwyższa wartość (641,0 tys. zł – 99,6%) wynikająca z wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu - sygn. akt XII C 182/18 z dnia 28 października 2020 r. oraz wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu - sygn. akt I ACA 131/21 z dnia 8 lipca 2021 r.

¹⁴⁰ Dz. U. poz. 2422.

zadań, a ewidencja środków przeniesionych do wydatkowania w 2021 r. była prowadzona prawidłowo. Zaplanowane środki na realizację 23 zadań wydatkowano w 100%, w sześciu wystąpiły oszczędności wynikające z przeprowadzonych postępowań przetargowych, w dwóch przypadkach odstąpiono od realizacji zaplanowanych zadań¹⁴¹, w dwóch przypadkach zmniejszono zakres realizowanych zadań¹⁴² (ze względu na szczególne rozwiązania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, a w konsekwencji problemy na rynku budowlanym oraz ze względu na niż demograficzny), a w jednym przypadku jednostka realizująca zadanie uzyskała zwrot zapłaconego podatku VAT. Łącznie wydatkowano 20 600,6 tys. zł (94,1%), a niewykonane wydatki w wysokości 1 295,1 tys. zł zostały przekazane na dochody.

Nie wystąpiły środki finansowe niewykorzystane w terminie określonym przez Radę Ministrów w rozporządzeniu, tj. do 30 listopada 2021 r.

(akta kontroli t. XIII, str. 144-171, 203-209)

2.1.7. Wydatki, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego

Wojewoda Dolnośląski, na podstawie art. 21 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw¹⁴³ wnioskował¹⁴⁴ do Ministra Finansów o ujęcie w wykazie wydatków budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego środków zaplanowanych w części 85/02 – województwo dolnośląskie na realizację 24 zadań o łącznej kwocie 90 944,3 tys. zł, w tym:

- 9,8 tys. zł ujętych w ustawie budżetowej na rok 2021 w dziale 010 – *Rolnictwo i łowiectwo*, w rozdziale 01032 – *Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa*;
- 1 256,9 tys. zł przyznanych z rezerwy ogólnej¹⁴⁵ w dziale 600 – *Transport i łączność*, w rozdziale 60002 – *Infrastruktura kolejowa*;
- 92,1 tys. zł ze środków przyznanych z rezerwy celowej poz. 45 w dziale 600 – *Transport i łączność*, w rozdziale 60013 – *Drogi publiczne wojewódzkie*;
- 1 621,2 tys. zł ze środków przyznanych z rezerwy celowej poz. 22 w dziale 600 – *Transport i łączność*, w rozdziale 60031 – *Przejęcia graniczne*;
- 103,8 tys. zł przyznane z rezerwy celowej poz. 4 w dziale 600 – *Transport i łączność*, rozdział 60078 – *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*;
- 1 042,6 tys. zł przyznane z rezerwy celowej poz. 4 w dziale 600 – *Transport i łączność*, w rozdziale 60078 – *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*;
- 390,9 tys. zł przyznane z rezerwy celowej poz. 4 w dziale 600 – *Transport i łączność*, w rozdziale 60078 – *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*;
- 60 000,0 tys. zł ujęte w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2021 w dziale 700 – *Gospodarka mieszkaniowa*, w rozdziale 70005 – *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*;
- 274,9 tys. zł przyznane zgodnie z art. 20a ww. ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. w dziale 750 – *Administracja publiczna*, w rozdziale 75011 – *Urzędy wojewódzkie*;
- 18,3 tys. zł przyznane zgodnie z art. 20a *ufp* ze zmianami w dziale 750 – *Administracja publiczna*, w rozdziale 75081 – *System powiadamiania ratunkowego*;

¹⁴¹ Zmiana koncepcji realizacji zadania dotyczącego „Budowy instalacji tlenowej” oraz otrzymanie zaplanowanego do zakupu sprzętu od innej jednostki.

¹⁴² Utworzenie miejsc opieki w żłobków w ramach programu „MALUCH+” 2020.

¹⁴³ Dz. U poz. 1535, ze zm.

¹⁴⁴ Pismem z dnia 3 grudnia 2021 r., nr FB-BP.3111.405.2021.HS.

¹⁴⁵ Decyzją Ministra Finansów MF/FG6.4143.3.258.2021.MF.4967 z dnia 24 listopada 2021 r.

- 150,0 tys. zł ujęte w ustawie budżetowej na rok 2021 w dziale 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, w rozdziale 75410 – *Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej*;
- 15 296,8 tys. zł ujęte w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2021 w dziale 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, w rozdziale 75410 – *Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej*, z przeznaczeniem na *Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych*;
- 75,0 tys. zł przyznanych decyzją Wojewody Dolnośląskiego¹⁴⁶ w dziale 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, w rozdziale 75410 – *Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej*, z przeznaczeniem na *Zakup specjalistycznego sprzętu*;
- 380,0 tys. zł przyznane z rezerwy ogólnej w dziale 801 – *Oświata i wychowanie*, w rozdziale 80113 – *Dowożenie uczniów do szkół*, z przeznaczeniem na *Zakup autobusu szkolnego dla gminy Pieńsk*;
- 2 248,0 tys. zł ujęte w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2021 w dziale 851 – *Ochrona zdrowia*, rozdziale 85132 *Inspekcja sanitarna* z przeznaczeniem na *Zakup chromatografów*;
- 108,0 tys. zł ujęte w ustawie budżetowej na rok 2021 w dziale 851 – *Ochrona zdrowia*, w rozdziale 85146 – *Działalność dyspozytorni medycznych* z przeznaczeniem na *Dostosowanie do zmian w związku z przejęciem dwóch dyspozytorni medycznych*;
- 841,4 tys. zł¹⁴⁷ przyznane z rezerwy celowej poz. 33 w dziale 852 – *Pomoc społeczna*, w rozdziale 85220 – *Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej*, z przeznaczeniem na *Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”*;
- 1 038,2 tys. zł¹⁴⁸ przyznane z rezerwy celowej poz. 33 w dziale 852 – *Pomoc społeczna*, w rozdziale 85295 – *Pozostała działalność* z przeznaczeniem na *Utworzenie lub/i wyposażenie Klubu/Domu Senior - w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2021-2025*;
- 5 768,8 tys. zł¹⁴⁹ przyznane z rezerwy celowej poz. 33 w dziale 855 – *Rodzina*, w rozdziale 85516 – *System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3*, z przeznaczeniem na *Utworzenie miejsc opieki w żłobku w ramach programu „MALUCH+” 2021*;
- 227,6 tys. zł przyznane z rezerwy ogólnej¹⁵⁰ w dziale 921 – *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego*, w rozdziale 92120 – *Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami*.

Wnioski kierowane przez dysponenta części do Ministerstwa Finansów o przeniesienie wydatków 2021 r. do wykorzystania w 2022 r. spełniały warunki określone w art. 181 ufp, a terminy wykonania zadania w nich ujętych były realne.

(akta kontroli t. XIII, str. 127-143, 210-225)

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego¹⁵¹, ujęto 90 944,3 tys. zł, z przeznaczeniem na realizację wszystkich zadań objętych wnioskami Wojewody Dolnośląskiego (z terminem wykorzystania środków

¹⁴⁶ 85/02.3122.2.301.2021.ZW z dnia 29 listopada 2021 r.

¹⁴⁷ 218,0 tys. zł dla gminy Wińsko oraz 623,4 tys. zł dla gminy Olawa.

¹⁴⁸ 135,0 tys. zł dla gminy Świebodzice, 192,0 tys. zł dla gminy Mieroszów, 200,0 tys. zł dla gminy Świdnica, 180,5 tys. zł dla gminy Legnickie Pole, 200,0 tys. zł dla gminy Boguszów-Gorce oraz 130,7 tys. zł dla gminy Bogatynia.

¹⁴⁹ 75,6 tys. zł dla gminy Świebodzice, 598,7 tys. zł dla gminy Boguszów-Gorce, 1 815,0 tys. zł dla gminy Czarny-Bór, 1 560,4 tys. zł dla gminy Jelenia Góra, 656,0 tys. zł dla gminy Chojnów, 792,0 tys. zł dla gminy Polanica-Zdrój oraz 271,1 tys. zł dla gminy Olawa.

¹⁵⁰ Decyzją Ministra Finansów MF/FS2.4143.3.64.2021.MF.4957 z dnia 30 listopada 2021 r.

¹⁵¹ Dz. U. poz. 2407.

do 30 listopada 2022 r.). Do końca lutego 2022 r. wydatki, które nie wygasły z upływem 2021 r. zostały wydatkowane w kwocie 8 653,3 tys. zł (9,5%).

(akta kontroli t. XV, str. 226-229)

2.1.8. Nowelizacja ustawy budżetowej na rok 2021

W związku z wejściem w życie z dniem 22 października 2021 r. ustawy o zmianie ustawy budżetowej wydatki budżetu państwa w części 85/02 zostały zwiększone o 130 805,0 tys. zł w tym:

- 26 387,0 tys. zł na wynagrodzenia i pochodne z przeznaczeniem na dodatkowy fundusz motywacyjny w wysokości 6% planowanych na rok 2021 wynagrodzeń osobowych i uposażeń;
- 79,0 tys. zł na wynagrodzenia dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w związku z rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 30 lipca 2021 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe¹⁵²;
- 24 000,0 tys. zł dla Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu na zakup średnich i ciężkich samochodów ratowniczo gaśniczych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych, które posłużą do wypełniania zadań ustawowych Państwowej Straży Pożarnej (potrzeba finansowania zadania powstała w roku 2021 r. w związku z wysokim stopniem eksploatacji użytkowanego sprzętu. Zadanie nie zostało zgłoszone do realizacji w ramach prac nad projektem budżetu na 2022 r. z powodu ograniczonego limitu wydatków inwestycyjnych tej jednostki);
- 17 875,0 tys. zł z przeznaczeniem na realizację ustawowych zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt głównie afrykańskiego pomoru świń oraz wysoce zjadliwej grypy ptaków (potrzeba finansowania zadania jest stała i wynika z występującej choroby zakaźnej zwierząt);
- 60 000,0 tys. zł na wykup nieruchomości w związku z utworzeniem nowego Centralnego Ośrodka Sportu – Ośrodka Przygotowań Olimpijskich w Dusznikach-Zdroju (potrzeba finansowania zadania powstała w roku 2021 r. w związku z zarządzeniem Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 9 września 2021 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie utworzenia instytucji gospodarki budżetowej pod nazwą „Centralny Ośrodek Sportu”);
- 2 464,0 tys. zł na zakup wysokospecjalistycznej aparatury analityczno-badawczej na potrzeby Inspekcji Sanitarnej (potrzeba finansowania zadania powstała w roku 2021 r. w związku z nieuwzględnieniem wniosku¹⁵³ Wojewody Dolnośląskiego przez Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie pozyskania dodatkowych środków finansowych w toku prac nad projektem budżetu państwa na rok 2022 r.).

Spośród ww. zadań, cztery w łącznej wartości 77 837,9 tys. zł będą realizowane (jedno w całości, tj. wykup nieruchomości o wartości 60 000 tys. zł, a trzy w części, tj. zakup wysokospecjalistycznej aparatury, zakup średnich i ciężkich samochodów ratowniczo gaśniczych oraz środki na wynagrodzenia w ramach funduszu motywacyjnego) w roku 2022. Nie stanowią one kontynuacji realizowanych uprzednio przedsięwzięć – są nowymi projektami.

(akta kontroli t. XIII, str. 228-249, t. XV, str. 218-221)

2.1.9. Wyniki szczegółowego badania wydatków

Rezerwy celowe i rezerwa ogólna

¹⁵² Dz. U. poz. 1394.

¹⁵³ Pismo Wojewody Dolnośląskiego nr FB.BP.3110.6.2021.MJ z dnia 18 sierpnia 2021 r.

Szczegółowe badanie NIK w zakresie rozdysponowania przez dysponenta części środków z czterech rezerw celowych¹⁵⁴ o wartości ogółem 26 369,2 tys. zł (stanowiących 5,2% zwiększenia planu wydatków środkami pochodzącymi z rezerw celowych) oraz środków pochodzących z rezerwy ogólnej (w zakresie zmian/decyzji z całego 2021 r.) w wysokości 9 018,8 tys. zł wykazało, że:

[1] wnioskowanie o środki z rezerw celowych i rezerwy ogólnej wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe;

[2] w każdym przypadku po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów o zwiększeniu planu wydatków, wprowadzono zmiany w planie finansowym dysponenta części na rok 2021;

[3] w dwóch przypadkach Wojewoda Dolnośląski zwracał się do Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z wnioskiem o korektę decyzji przyznającej środki z rezerwy ogólnej w związku z powstałymi oszczędnościami tzw. poprzetargowymi, który zmniejszył¹⁵⁵ plan wydatków łącznie o kwotę 37,2 tys. zł;

[4] w jednym przypadku Minister Finansów zmniejszył¹⁵⁶ plan wydatków łącznie o kwotę 23 250,8 tys. zł, tj. o środki zablokowane wcześniej na podstawie art. 177 ust. 1 *ufp*, które zostały przeznaczone na poczet utworzonej nowej rezerwy celowej poz. 73 pn. Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19;

[5] środki otrzymane z rezerw celowych zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem;

[6] poziom wykorzystania środków pochodzących z poszczególnych rezerw celowych wyniósł: 100,0%¹⁵⁷, 100,0%¹⁵⁸ i 99,3%¹⁵⁹, a w jednym przypadku środków nie wykorzystano¹⁶⁰;

[7] środki budżetowe otrzymane w ramach rezerwy ogólnej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem¹⁶¹ w łącznej kwocie 8 268,9 tys. zł¹⁶² (91,7%) badanej

¹⁵⁴ Wskazanych w załączniku nr 2 do ustawy budżetowej w: [1] poz. 64 – Środki na zadania w obszarze zdrowia (sfinansowanie dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji) przekazane w wysokości 1 161,0 tys. zł; [2] poz. 64 – Środki na zadania w obszarze zdrowia przekazane (sfinansowanie kosztów zespołów ratownictwa medycznego) w wysokości 4 383,0 tys. zł; [3] poz. 64 – Środki na zadania w obszarze zdrowia (sfinansowanie kosztów zespołów ratownictwa medycznego) przekazane w wysokości 4 993,0 tys. zł oraz [4] poz. 64 – Środki na zadania w obszarze zdrowia (sfinansowanie niedoboru środków finansowych w rozdziale 85156 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego) przekazane w wysokości 15 832,2 tys. zł.

¹⁵⁵ Decyzja Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2021 r., nr MF/FG6.4143.3.83.2021.MF.1753.K01 na kwotę 6,3 tys. zł oraz decyzja Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 15 października 2021 r., nr MF/FS2.4143.3.9.2021.MF.1943.K01 na kwotę 30,9 tys. zł.

¹⁵⁶ Decyzja Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2021 r., nr MF/BP4.4143.16.4.2021.RC na kwotę 23 250,8 tys. zł.

¹⁵⁷ Rezerwa poz. 64.

¹⁵⁸ Rezerwa poz. 64. Po otrzymaniu środków (4 993,0 tys. zł) dokonano ponownych przeliczeń możliwych do wprowadzenia nowych stawek dobokaretek dla dysponentów zespołów ratownictwa medycznego województwa dolnośląskiego. W wyniku przeliczeń do Dolnośląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia przekazano kwotę o 113,87 zł niższą od wskazanej w decyzji.

¹⁵⁹ Rezerwa poz. 64 – powodem niewykorzystania środków w wysokości 110,4 tys. zł było przeszacowanie liczby osób, za które odprowadzana jest składka zdrowotna, a tym samym środków przy przeprowadzaniu kalkulacji na etapie wnioskowania o ich przyznanie z rezerwy celowej.

¹⁶⁰ Rezerwa poz. 64 – powodem niewykorzystania środków w wysokości 1 161,0 tys. zł było nieprzedłożenie w IV kwartale 2021 r. przez jednostki szkolące dokumentów będących podstawą przekazania środków.

¹⁶¹ Tj. m.in. na: dofinansowanie zadania „Rewitalizacja linii kolejowej nr 301 Kobierzyce-Piława Górna na odcinku Łagiewniki Dzierżoniowskie – Piława Górna”, dofinansowanie wymiany instalacji elektrycznej w Zespole Szkół w Przemkowie, dofinansowanie zadania „Budowa budynku mieszkalnego o charakterze opiekuńczo-wychowawczym w Polkowicach”, dofinansowanie zadania: „Zabezpieczenie ogniochronne wszystkich drewnianych elementów dachu, strychu oraz wież Pocysterskiego Zespołu klasztorowego w Henrykowie”, dofinansowanie zadania „Rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego w Żórawinie”, realizacja rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu”, dofinansowanie modernizacji toalet w Szkole Podstawowej nr 3 w Trzebnicy, dofinansowanie budowy Centrum biblioteczno-kulturalnego w Żelaźnicy.

¹⁶² Nie wykorzystano kwoty w wysokości: [1] 311,0 tys. zł, tj. powstałej w związku ze zrealizowaniem inwestycji w mniejszym zakresie oraz w związku z wykazaniem w rozliczeniu wydatków niekwalifikowalnych,

próby (w tym 1 864,5 tys. zł, jako wydatki budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego).

(akta kontroli t. XIII, str. 263-434)

Blokady wydatków

Szczegółowe badanie decyzji o blokowaniu wydatków przeprowadzone na próbie 28,3% wartości dokonanych blokad wykazało, że: [1] blokad dokonano na podstawie umotywowanych wniosków jednostek i właściwych wydziałów DUW; [2] wniosek o blokadę oraz decyzja dysponenta o blokadzie zaplanowanych wydatków zostały wprowadzone do Informatycznego Systemu Obsługi Budżetu Państwa TREZOR (dalej: TREZOR); [3] decyzję o blokowaniu wydatków Wojewoda Dolnośląski podjął niezwłocznie. Liczba dni, które upłynęły od powzięcia informacji, że dany wydatek nie będzie realizowany do momentu decyzji o dokonaniu blokady wyniosła jeden; [4] liczba dni, która upłynęła od podjęcia decyzji o zablokowaniu wydatków do dnia wpisania do systemu TREZOR wynosiła średnio jeden dzień; [5] decyzja dotyczyła zablokowania środków przyznanych w związku z nowelizacją ustawy budżetowej na 2021 r. na kwotę 6 914,2 tys. zł. Blokady dokonano w związku z niewykorzystaniem środków przez Inspekcję Weterynaryjną.

(akta kontroli t. XIII, str. 54-62, 435-438)

Dotacje

Szczegółowym badaniem NIK objęła wydatki na dotacje w łącznej kwocie 2 922 784,2 tys. zł (tj. 57,2% wydatków na wszystkie dotacje), które przeznaczono na: [1] świadczenie wychowawcze z rządowego programu „Rodzina 500+”, w dziale 855 – *Rodzina*; [2] gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa, w dziale 700 – *Gospodarka mieszkaniowa*; [3] opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania „Budowa mostu w m. Oława na rzekach Odra i Oława jako połączenie dróg lokalnych: wojewódzkich nr 396 i 455, powiatowej 1570D oraz gminnej ul. Malinowa”, w dziale 600 – *Transport i łączność* oraz [4] koszty przygotowania dokumentacji niezbędnej do uzyskania decyzji pozwalających na realizację inwestycji pn. „Budowa mostu w m. Ścinawa na rzece Odra jako połączenie dróg lokalnych wojewódzkich nr 292 i 340”, w dziale 600 – *Transport i łączność*. Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w *ufp*.

(akta kontroli t. XIII, str. 70-81, 442-514, t. XIV, str. 177-192)

Wydatki bieżące i majątkowe dysponenta środków budżetu państwa III stopnia (DUW)

Szczegółowym badaniem NIK objęła realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 8 932,0 tys. zł, stanowiących 8,2% wydatków DUW¹⁶³ (obejmujących 55 dowodów księgowych). Wydatki w kwocie 7 449,5 tys. zł (tj. 83,4%) wytypowano do kontroli w sposób losowy, a w kwocie 1 482,5 tys. zł (tj. 16,6%) wybrano w sposób celowy¹⁶⁴. Próba losowa została wybrana metodą monetarną (MUS¹⁶⁵), na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów odpowiadających pozapłacowemu wydatkom budżetowym w ramach pozostałych grup ekonomicznych o wartości powyżej 1,0 tys. zł, spośród zapisów księgowych 2021 r. na ogólną kwotę 27 857,7 tys. zł. Realizacja objętych badaniem wydatków w 2021 r. w wysokości 3 958,8 tys. zł (59,2%), była zgodna z art. 44 ust. 3 *ufp*, gdyż wydatki były celowe,

[2] 389,0 tys. zł powstałej w związku z niewystąpieniem jednostki o środki dotyczące niekwalifikowalnego podatku VAT oraz [3] 50,0 tys. zł powstałej w związku z niewydatkowaniem środków.

¹⁶³ W kwocie 109 021,0 tys. zł, z czego dysponent III stopnia obsługiwanej przez: Wydział Organizacji i Rozwoju w kwocie 106 653,4 tys. zł; oraz w zakresie działalności Wydziału Finansów i Budżetu w kwocie 2 367,6 tys. zł.

¹⁶⁴ Doboru celowego, dokonano na podstawie zapisów księgowych wydatków pozapłacowych DUW, w tym: 10 dot. wydatków Wydziału Organizacji i Rozwoju.

¹⁶⁵ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

zostały rzetelnie skalkulowane i zaplanowane (za wyjątkiem kwoty 1 327,0 tys. zł, wynikającej m.in. z wyroków sądowych, której nie można było zaplanować). Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności. Stwierdzone nieprawidłowości przy określeniu zasad rozliczania zawartych przez Wojewodę Dolnośląskiego z podmiotami szkolącymi lekarzy, umów zawartych na podstawie art.16m ust. 1b ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza oraz lekarza dentyisty¹⁶⁶, jak i przy ich rozliczaniu (na podstawie ośmiu not księgowych wydatkowano łącznie 3 646,1 tys. zł), przedstawiono szczegółowo w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Badanie NIK wykazało również, że zakupione przez DUW środki trwałe prawidłowo ujęto w ewidencji środków trwałych i poprawnie sklasyfikowano, tj. zaliczono do właściwej kategorii środków trwałych, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie *Klasyfikacji Środków Trwałych*¹⁶⁷. Przy wydatkach związanych z nabyciem środków trwałych dokonywana była kontrola funkcjonalna, a dokumenty zakupu były poddawane kontroli merytorycznej, obejmującej m.in. datę rozpoczęcia eksploatacji. Zadania inwestycyjne (związane z zapewnieniem funkcjonowania DUW) zostały zrealizowane – roboty i dostawy protokolarnie odebrano.

(akta kontroli t. IX, str.144-538, t. XVI, str. 1-303)

Zamówienia publiczne

Zgodnie z wymogami art. 29 ust. 1 Pzp DUW opublikował na stronie internetowej <https://ezamowienia.gov.pl> zarówno plan postępowań o udzielenie zamówień na 2021 r., jak również jego aktualizacje¹⁶⁸. Pierwotny plan opublikowano 24 lutego 2021 r., a ostatnią aktualizację - 29 listopada 2021 r.

Szczegółowej kontroli poddano łącznie sześć postępowań skutkujących poniesieniem wydatków w 2021 r.¹⁶⁹, w tym: dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzone na podstawie Pzp, o łącznej szacowanej wartości 729,7 tys. zł, dotyczące: [1] adaptacji pomieszczeń w budynku DUW we Wrocławiu przy ul. Powstańców Warszawy 1 na potrzeby biurowe oraz [2] renowacji i wymiany płyt nagrobnych na cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu, a także cztery postępowania prowadzone w oparciu o regulacje wewnętrzne, o łącznej szacowanej wartości 425,6 tys. zł, dotyczące: [1] zakupu i dostawy dużego bezodrzutowego wyrzutnika pirotechnicznego do neutralizacji ładunków wybuchowych z przeznaczeniem dla Placówki Straży Granicznej Wrocław-Starachowice, realizującej zadania w porcie lotniczym, [2] zakupu kserokopiarek dla DUW, [3] serwisu i napraw pogwarancyjnych samochodów służbowych oraz [4] zakupu i dostawy sprzętu komputerowego na rzecz DUW. W wyniku powyższych postępowań zawarto pięć umów¹⁷⁰. W dwóch umowach zawartych w wyniku postępowań prowadzonych na podstawie Pzp nie określono łącznej maksymalnej wysokości kar umownych za opóźnienia w realizacji przedmiotu zamówienia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. VI, str. 106-643, t. VII, str. 1-200, t. XI, str.1-445, t. XII, str. 137-171)

2.1.10. Realizacja działań nadzorczych dysponenta części 85/02

W obszarze wydatków przeprowadzono okresowe analizy, o których mowa w art. 175 ust. 2 pkt 2-5 *ufp*, co dokumentowano w zbiorczych podsumowaniach. W wyniku przeprowadzonych analiz formułowano zalecenia i wnioski (m.in. wzywano beneficjentów dotacji do korekty rozliczeń), stanowiły one też

¹⁶⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 790, ze zm.; dalej: ustawa o zawodzie lekarza.

¹⁶⁷ Dz. U. poz. 1864.

¹⁶⁸ W 2021 r. pierwotny plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych aktualizowano 10 razy.

¹⁶⁹ Kwota wydatkowana ogółem 1 181 739,5 tys. zł.

¹⁷⁰ Umowy nr AL./2021/308 z 23 czerwca 2021 r., AL./2021/297 z 2 czerwca 2021 r., IF/2021/605 z 25 listopada 2021 r., AL./2021/616 z 6 grudnia 2021 r., IF/2021/341 z 7 lipca 2021 r.

podstawę do podjęcia kontroli zewnętrznych. Kontrole przeprowadzone w podległych i nadzorowanych przez dysponenta części 85/02 jednostkach obejmowały m.in. problematykę wydatkowania środków publicznych. Przed przekazaniem środków (dotacji) w DUW oceniano rzeczywiste zapotrzebowania, a nadzór sprawowany był na bieżąco. Dysponent części 85/02, w oparciu o wewnętrzne procedury, sprawował również nadzór nad prawidłowością sporządzania sprawozdań, w celu ich weryfikacji prowadzone były czynności sprawdzające.

(akta kontroli t. V, str. 352-355)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Określając zasady przekazywania do podmiotów kształcących lekarzy na specjalizacji dodatków do wynagrodzenia dla kierowników specjalizacji (tj. w umowach zawartych w dniu 15 marca 2021 r. z tymi podmiotami na podstawie art. 16m ust. 1b ustawy o zawodzie lekarza), nie wprowadzono zasad rzetelnego ich rozliczania, co skutkowało wydatkowaniem przez DUW kwoty 3 646,1 tys. zł bez dowodów jednoznacznie potwierdzających rzetelność złożonych rozliczeń przez podmioty kształcące. Zgodnie z art. 16m ust. 1a ustawy o zawodzie lekarza, dodatek do wynagrodzenia kierownika specjalizacji nie przysługiwał w przypadku: [1] niesprawowania przez kierownika specjalizacji bezpośredniego nadzoru nad lekarzem odbywającym szkolenie specjalizacyjne przez okres dłuższy niż 30 kolejnych dni; [2] nieobecności lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne, o których mowa w art. 16l ust. 1, 2 i 4 teże ustawy¹⁷¹. Natomiast w umowach z dnia 15 marca 2021 r., do czasu wprowadzenia aneksów z dnia 12 lipca 2021 r., przewidziano obowiązek składania „Informacji o braku sprawowania bezpośredniego nadzoru nad lekarzem/lekarzem dentystą przez kierownika specjalizacji przez okres dłuższy niż 30 kolejnych dni”¹⁷², pomijającej krótsze nieobecności lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne. DUW dokonując zatwierdzenia poniesionych przez podmiot kształcący lekarzy kosztów, nie był w stanie stwierdzić ich prawidłowości i kompletności w zakresie danych odnoszących się do nieobecności lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne krótszych niż 30 dni¹⁷³, a mimo tego dokonał płatności na kwotę 436,7 tys. zł¹⁷⁴.

Dyrektor Generalna DUW wyjaśniła, że projekt umowy między Wojewodą Dolnośląskim a kierownikami podmiotów prowadzących szkolenia specjalizacyjne, z uwagi na szeroki zakres zagadnień, był uzgadniany przy udziale radcy prawnego DUW, głównego księgowego DUW, dyrektora WOiR, dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu, dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej. Wykonanie postanowień umowy powierzono Oddziałowi Wyższych Kadr Medycznych w Wydziale Zdrowia, który dokonywał weryfikacji przedkładanych rozliczeń w zakresie potwierdzenia posiadania uprawnień lekarzy do pobierania dodatku do wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji kierownika specjalizacji, weryfikacji poprawności danych i leczenia nadzorowanych lekarzy. Wydział Organizacji i Rozwoju, który z uwagi na ograniczone możliwości weryfikacji przez pracowników Wydziału Zdrowia, został wyznaczony do zweryfikowania poprawności naliczeń, poinformował, że nie było to możliwe ze względu na brak dokumentów źródłowych oraz narzędzi umożliwiających ich sprawdzenie. W wyniku powyższego DUW wprowadził zmiany do umowy z 15 marca 2021 r. (aneksem z 12 lipca 2021 r.), gdzie

¹⁷¹ Nieobecności m.in. z powodu: zwolnienia lekarskiego, urlopu macierzyńskiego, stażu zewnętrznego; urlopu wychowawczego; urlopu bezpłatnego; opieki nad chorym członkiem rodziny.

¹⁷² Załącznik nr 2 do umów z 15 marca 2021 r.

¹⁷³ Za wyjątkiem jednego podmiotu kształcącego, który przedkładał zbiorcze zestawienie wszystkich ustawowych nieobecności lekarzy (niewymagane umową), któremu wypłacono łącznie 3 209,4 tys. zł.

¹⁷⁴ Na podstawie sześciu not księgowych na kwoty: 9,5 tys. zł; 27,9 tys. zł; 53,7 tys. zł; 68,4 tys. zł; 131,3 tys. zł; 145,9 tys. zł.

odstąpiono od konieczności składania przez jednostki szkolące dokumentów zawierających szczegółowe dane stanowiące podstawę naliczania dodatków do wynagrodzeń, tj. okresów nieobecności lekarza, m.in. z uwagi, że Informacja według zał. nr 2 zawierała jedynie częściowe dane do ustalenia wysokości dodatku (w zakresie nieobecności dłuższych niż 30 dni).

(akta kontroli t. XVI str. 6-7, 190-303)

NIK zauważa, że powyższe wyjaśnienia potwierdzają fakt niewprowadzenia zasad zapewniających rzetelne wydatkowanie przez DUW środków na dodatki do wynagrodzeń kierowników specjalizacji.

2. DUW nie zakwestionował tego, że podmioty prowadzące szkolenie specjalizacyjne lekarzy przedłożyły „Wykazy kierowników specjalizacji sprawujących nadzór nad lekarzem/lekarzem dentystą odbywającym szkolenie specjalizacyjne w podmiocie” (załącznik nr 1 do umowy z 15 marca 2021 r.) za: [a] I kwartał 2021 r., w którym dane były niezgodne ze wskazanymi w nocie obciążeniowej z dnia 29 września 2021 r., na podstawie której dokonano płatności w kwocie 145,8 tys. zł, a według wykazu należało wydatkować kwotę 142,8 tys. zł, przez co nienależnie wypłacono kwotę 3,0 tys. zł; [b] II kwartał 2021 r., w którym dane były niezgodne ze wskazanymi w nocie obciążeniowej z dnia 13 grudnia 2021 r. na podstawie której dokonano płatności w kwocie 68,2 tys. zł i zaniżono wypłatę o 0,50 zł; [c] II kwartał 2021 r., gdzie wskazywano łączne kwoty dodatku do wynagrodzenia kierownika specjalizacji za nadzór nad więcej niż jednym lekarzem, co było niezgodne ze wzorem przewidzianym umową; [d] II kwartał 2021 r., gdzie wskazywano łączne kwoty dodatku do wynagrodzenia kierownika specjalizacji za nadzór nad więcej niż jednym lekarzem, co było niezgodne ze wzorem przewidzianym umową; [e] III kwartał 2021 r., gdzie wskazywano łączne kwoty dodatku do wynagrodzenia kierownika specjalizacji za nadzór nad więcej niż jednym lekarzem, co było niezgodne ze wzorem przewidzianym umową. Powyższe było działaniem nierzetelnym.

Dyrektor Generalna DUW wyjaśniła, że: [ad. a] zgodnie z ustaleniami z podmiotem szkolącym należna kwota wypłacona jest zgodna ze stanem faktycznym, co potwierdza zestawienie w Excel. Wersja papierowa załącznika do noty obciążeniowej została błędnie wydrukowana przez podmiot szkolący, co zostało zgłoszone przez jednostkę szkolącą i zostanie skorygowane w przesłanym ponownie wydruku załącznika; [ad. b] różnica zostanie uwzględniona przy rozliczeniu za I kwartał 2022 r.; [ad. c, d, e] postanowienia umowy nie precyzowały sposobu wypełniania załącznika nr 1.

(akta kontroli t. XVI str. 6-7, 190-303)

Odnosnie do ostatniej kwestii NIK wskazuje, że wykazywanie kwot dotyczących pojedynczego lekarza odbywającego szkolenie zgodnie z wzorem załącznika umożliwia przeprowadzenie weryfikacji zestawień składanych przez podmioty prowadzące szkolenia specjalizacyjne lekarzy, stanowiące podstawę dokonywania płatności dodatku do wynagrodzeń kierownikom specjalizacji.

3. Decyzja w sprawie blokowania planowanych wydatków na rok 2021 na kwotę 350,0 tys. zł przeznaczonych na realizację rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu” została podjęta dopiero w dniu 22 grudnia 2021 r., pomimo cyklicznego (od dnia 29 września 2021 r.) przekazywania informacji w sprawozdaniach do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów o niezgłaszaniu się cudzoziemców w tym programie. Zgłoszenie blokady nadmiaru posiadanych środków dopiero pod koniec grudnia 2021 r. praktycznie uniemożliwiło ich wykorzystanie na inne cele i w związku z art. 177 ust. 1 pkt 3 *ufp*, było działaniem nierzetelnym.

Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej DUW wyjaśniła, że z przekazanych w listopadzie 2021 r. przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej informacji wynikało, że Urząd do Spraw Cudzoziemców od początku

października wydał ponad 250 decyzji pozytywnych legalizujących pobyt obywatelom Islamskiej Republiki Afganistanu. Należało zatem spodziewać się w tamtym czasie dużej liczby wniosków o przystąpienie do indywidualnych programów integracji. Natomiast z rozpoznania telefonicznego w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie wynikało, że przynajmniej w dwóch miastach na prawach powiatu jeszcze w roku 2021 mogą pojawić się uchodźcy wymagających pomocy w zakresie integracji.

(akta kontroli t. XIV, str. 89-124)

NIK zauważa, że w celu sprawnego i gospodarnego zarządzania środkami budżetu państwa blokada wydatków powinna odbywać się w możliwie krótkim czasie po zaistnieniu przesłanki do podjęcia decyzji w tej sprawie. Blokowanie wydatków jest jednym z instrumentów dokonywania zmian w budżecie państwa, umożliwiającą elastyczne zarządzanie środkami publicznymi na poziomie całego budżetu, co jest szczególnie istotne w sytuacji nagle zmieniających się warunków i pojawiających się nowych potrzeb, w tym związanych z epidemią COVID-19. Niezgłoszenie blokady czy też zgłoszenie jej dopiero pod koniec grudnia praktycznie uniemożliwiło wykorzystanie tych środków na inne cele, a tym samym nie służyły celom tego mechanizmu. Podkreślić należy, że przywołane w wyjaśnieniach okoliczności nie uzasadniały dokonania blokady dopiero 21 grudnia 2021 r. w sytuacji, gdy już wcześniej wystąpił nadmiar posiadanych środków.

4. Zawarcie sześciu¹⁷⁵ umów zleceń (na które łącznie wydatkowano 82,1 tys. zł z § 417 – Wynagrodzenia bezosobowe) z pracownikami zatrudnionymi w DUW w Oddziale Koordynacji Świadczeń Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej, dotyczących obsługi wniosków o świadczenia rodzinne i wychowawcze (w sprawach przejętych przez DUW od Marszałka Województwa Dolnośląskiego):

a) dotyczyło zadań tożsamyh z ich zakresami obowiązków. Taka forma powierzenia dodatkowych zadań i wynagrodzenia za ich wykonanie kolidowała z art. 88 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej¹⁷⁶. Zgodnie bowiem z tym przepisem członek korpusu służby cywilnej może otrzymać dodatek zadaniowy za wykonywanie dodatkowych, powierzonych mu przez pracodawcę zadań na okres wykonywania tych zadań, ze środków przeznaczonych na wynagrodzenia. Co więcej ww. umowy zawarto pomimo „Rekomendacji dotyczących zawierania umów cywilnoprawnych w jednostkach administracji rządowej”¹⁷⁷, w których w ich treści wskazano m.in., że zawieranie umów cywilnoprawnych zamiast umów o pracę, których przedmiotem są zadania podobne lub tożsame z zadaniami pracowników powinno być uzasadnione wyjątkowymi okolicznościami i mieć charakter tymczasowy. W przypadku zawierania umów cywilnoprawnych z własnymi pracownikami wskazano, że zasadą powinno być wykonywanie przez pracowników zadań na podstawie i w ramach stosunku pracy, a zawieranie umów cywilnoprawnych z własnymi pracownikami nie powinno mieć miejsca. W związku z tym zakresy powierzanych pracownikom zadań powinny być określone, a w razie potrzeb modyfikowane w taki sposób, by jak najpełniej zaspokajać potrzeby urzędu. W rezultacie nawet realizacja dodatkowych zadań nie powinna być przedmiotem zawierania umów cywilnoprawnych z pracownikiem. W przypadku zaistnienia uzasadnionych okoliczności, należy w szczególności wziąć pod uwagę inne formy wynagradzania własnych pracowników za wykonanie dodatkowych zadań, np. poprzez przyznanie dodatków zadaniowych, nagród finansowych.

¹⁷⁵ Nr: 5/ZM/2021 z 11 sierpnia 2021 r., 3/ZM/2021 z 11 sierpnia 2021 r., 6/ZM/2021 z 16 sierpnia 2021 r., 1/BA/2021 z 11 sierpnia 2021 r., 11/BA/2021 z 23 sierpnia 2021 r. i 5/BA/2021 z 11 sierpnia 2021 r.

¹⁷⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1233, ze zm.; dalej: uosc.

¹⁷⁷ Zamieszczonych na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w zakładce Kontrola i nadzór, w punkcie Materiały.

Dyrektor Generalna DUW w swoich wyjaśnieniach wskazywała, że konieczność zatrudnienia własnych pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych wynikała z trudności związanych ze znalezieniem wykwalifikowanej kadry zdolnej do wykonywania tych zadań spoza DUW, a także z klasyfikacją budżetową środków pozyskanych na wynagrodzenia dla tych osób. Dodała, że zamysłem zawartych umów cywilnoprawnych z własnymi pracownikami, było stworzenie sprawnego systemu wydawania rozstrzygnięć w obszarze zaległości przejętych od Marszałka Województwa Dolnośląskiego poprzez taką organizację pracy, aby przy niezwiększonej etatyzacji, efektywność podejmowanych działań była możliwie najwyższa. Wskazała, że pracownicy na umowach zlecenie wykonywali ekspercką analizę dokumentów przypisanych do sprawy, sporządzali projekty rozstrzygnięć. Natomiast w ramach umów o pracę, pracownicy mając przeprowadzoną analizę oraz będąc w posiadaniu projektu rozstrzygnięcia podejmowali ostateczną decyzję w sprawie oraz przeprowadzali czynności rozstrzygające sprawę. Taki podział czynności pozwolił do końca 2021 r. zniwelować wieloletnie zaległości do zera oraz dokonał rozróżnienia przedmiotu umów zlecenie od umów o pracę.

(akta kontroli t. XIII, str. 91, t. XIV, str. 280-483, t. XV, str. 173-217)

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując skutku w postaci znielowania zaległości w załatwianiu spraw, wskazuje, że obowiązujące w administracji rządowej „Rekomendacje dotyczące zawierania umów cywilnoprawnych w jednostkach administracji rządowej”¹⁷⁸ w zasadzie wykluczały zawieranie ww. umów z własnymi pracownikami, a w toku kontroli Dyrektor Generalna przyznała, iż nie otrzymano zgody na odstępstwo od stosowania ww. Rekomendacji. Co więcej przywołany wyżej art. 88 uosc przewidywał sposób postępowania w sytuacji wystąpienia konieczności większego niż standardowe zaangażowania kadry w realizowane zadania. Nie uwzględniono także argumentu dotyczącego rozróżnienia przedmiotu umów: o pracę i cywilnoprawnych bowiem, zaangażowani w przedmiotowe zadania pracownicy korzystali z intelektualnej ciągłości wiedzy i umiejętności nabytych w trakcie pracy w DUW, a przedkładane przez nich dokumenty będące podstawą do wypłaty wynagrodzenia z tytułu realizacji umów zlecenia, zawierały działania tożsame do tych podejmowanych w trakcie realizacji zadań wykonywanych na podstawie umów o pracę. Trudno wskazać na rodzajową i intelektualną odmienność zadań związanych z rozstrzyganiem indywidualnych spraw administracyjnych na etapie przygotowania sprawy do rozstrzygnięcia i samego rozstrzygnięcia, bowiem oba te elementy są ze sobą ściśle związane i były objęte zakresem czynności pracowników, z którymi zawarto dodatkowo umowy cywilnoprawne.

b) umowy zawarto w formie pisemnej w sierpniu 2021 r. ze wskazaniem okresu realizacji od 1 czerwca 2021 r. do 31 lipca 2021 r., co stanowiło naruszenie zasady jawności i przejrzystości finansów publicznych. W sytuacji zawierania umów cywilnoprawnych przez jednostkę sektora finansów publicznych zachowanie formy pisemnej jest konieczne w związku z zasadami jawności i przejrzystości finansów publicznych, o których mowa w art. 33 ust. 1 *ufp*.

Dyrektor Generalna DUW wyjaśniła, że pracownicy DUW wykonujący zadania dotyczące obsługi wniosków o świadczenia rodzinne i wychowawcze zatrudnieni na podstawie umów zleceń rozpoczęli analizę dokumentów oraz sporządzanie projektów rozstrzygnięć w czerwcu 2021 r., pozostając w przekonaniu, iż podpisanie umów (pisemne potwierdzenie ich warunków) nastąpi w tym miesiącu. Ponieważ z przyczyn niezależnych od pracowników, podpisanie umów nastąpiło w miesiącu sierpniu 2021 r., czynności wykonane do tego czasu, znalazły odzwierciedlenie na rachunku złożonym po podpisaniu umowy, zawartej uprzednio w formie ustnej.

¹⁷⁸ Jak wyżej.

Dodała, że pracownicy przystąpili do realizacji zadania przed fizycznym podpisaniem umów, ale po ich ustnym zawarciu.

(akta kontroli XIV, str. 280-483, t. XV, str. 173-217)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że wynikające z art. 33 ust. 1 *ufp* zasady jawności i przejrzystości finansów publicznych determinowały zawarcie umów przed rozpoczęciem wykonywania zadań przez pracowników DUW. Warunek przejrzystości spełniony jest wtedy, gdy obywatele i instytucje powołane do kontroli funkcjonowania władzy publicznej mają swobodny dostęp do danych o gospodarce środkami publicznymi. Niezachowanie formy pisemnej umowy uniemożliwia pozyskanie danych obejmujących warunki zawartej umowy, co wpływa na przejrzystość działania jednostki sektora finansów publicznych. Dodatkowo NIK wskazuje, że zawieranie umów w formie ustnej nie umożliwiało skutecznego zabezpieczenia interesu Skarbu Państwa.

5. W dwóch¹⁷⁹ umowach zawartych w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nie zawarto informacji o łącznej wysokości kar umownych. Wymóg zawarcia powyższego wynikał z art. 436 pkt 3 Pzp.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora Biura Logistyki i Administracji, brak postanowień o łącznej wysokości kar umownych np. w przypadku umowy AL./2021/297 wynikał z przeoczenia, a także braku pytań kierowanych przez podmioty ubiegające się o zamówienie.

(akta kontroli t. IX, str.339-355, 557-563, t. XII, str. 139-143)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2021 nie planowano¹⁸⁰ wydatków w ramach budżetu środków europejskich w części 85/02. W ciągu roku budżetowego wprowadzono zmiany do planu w dziale 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, dokonując zwiększenia¹⁸¹ środkami z rezerwy celowej (poz. 98) o kwotę 10 555,0 tys. zł z przeznaczeniem na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Zmian w planie dokonywano po otrzymaniu ww. decyzji Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej. Ze sprawozdania Rb-28UE wynikało, że środki zostały wykorzystane w 100%. Realizacja wydatków budżetu środków europejskich w 2020 r. (10 555,0 tys. zł) wynosiła 96,1% wydatków roku poprzedniego (10 987,0 tys. zł).

(akta kontroli t. XIII, str. 53, t. XIV, str. 1-88)

¹⁷⁹ W umowie nr AL./2021/297 i IF/2021/341.

¹⁸⁰ Zgodnie z pismem Dyrektora Departamentu Budżetu Rozwoju w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju nr DBR-VIII.3101.19.2019.MZ z dnia 2 sierpnia 2019 r., wydatki w ramach programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) proponowane do ujęcia bezpośrednio w części 85/02 – *województwo dolnośląskie* zostały przewidziane do zabezpieczenia w rezerwach celowych.

¹⁸¹ Na podstawie decyzji w sprawie zmian w budżecie środków europejskich na 2021 r.: [1] Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 11 maja 2021 r., nr IP6.972.107.2021.PMX, zwiększenie wydatków o kwotę 253,4 tys. zł; [2] Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 lipca 2021 r., nr IP6.972.157.2021.PBQ, zwiększenie wydatków o kwotę 3 123,7 tys. zł; [3] Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 2 sierpnia 2021 r., nr IP6.972.161.2021.PBQ, zwiększenie wydatków o kwotę 946,8 tys. zł; [4] Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 29 stycznia 2021 r., nr IP6.972.7.2021.PMX, zwiększenie wydatków o kwotę 2 080,5 tys. zł; [5] Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 lutego 2021 r., nr IP6.972.35.2021.PMX, zwiększenie wydatków o kwotę 824,4 tys. zł, oraz [6] Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 10 maja 2021 r., nr IP6.972.104.2021.PMX, zwiększenie wydatków o kwotę 3 326,2 tys. zł.

Szczegółowe badanie NIK trzech¹⁸² ostatnich decyzji wprowadzających zmiany w planie budżetu środków europejskich w ramach rezerwy celowej poz. 98 o wartości 4 324,0 tys. zł, wykazało, że: [1] wnioskowanie o środki na kwotę 4 324,0 tys. zł z rezerw celowych wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe; [2] zmiany w planie wprowadzono po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie zmian w budżecie środków europejskich na 2021 r.; [3] środki w wysokości 4 324,0 tys. zł zostały wykorzystane w całości zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli t. XIV, str. 1-37)

W 2021 r. DUW (dysponent III stopnia) nie realizował projektów finansowanych z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli t. XIII, str. 37-41)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w kwocie ogółem 5 548 436,0 tys. zł zostały wykonane na zaplanowanym poziomie (ich realizacja wyniosła odpowiednio 99,3% i 100%) i zgodnie z przeznaczeniem.

Kontrola 57,2% dotacji udzielonych przez dysponenta części 85/02, wykazała, że zostały one przekazane beneficjentom w prawidłowo ustalonych kwotach i terminach umożliwiających realizację zadań. W rezultacie wydatkowania tych środków osiągnięto zakładane cele. W toku kontroli sprawdzono także 28,3% wartości dokonanych blokad, nie stwierdzając nieprawidłowości. Pozytywnie oceniono również poddanych badaniu sześć postępowań dotyczących zamówień publicznych.

Obowiązujący w DUW system kontroli zarządczej i funkcjonujące w jego ramach mechanizmy kontroli w zakresie finansowym nie zapobiegły jednak wystąpieniu nieprawidłowości polegających na: [1] dokonaniu blokady niewykorzystanych środków na realizację rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu” w wysokości 350,0 tys. zł dopiero w dniu 22 grudnia 2021 r., co w związku z art. 177 ust. 1 pkt 3 *ufp*, było działaniem nierzetelnym; [2] zawarciu umów cywilnoprawnych z własnymi pracownikami, w wyniku realizacji których wykonywano zadania tożsame z wynikającymi ze stosunku pracy; [3] zawieraniu umów zleceń w formie ustnej - niezgodnie z zasadą jawności i przejrzystości finansów publicznych określoną w art. 33 ust. 1 *ufp*, wskutek czego zleciodawcy wykonywali swoje zadania przed faktycznym zawarciem umów w formie pisemnej. Podobny charakter miały stwierdzone nieprawidłowości dotyczące umów zleceń, bowiem ujawniły problem nadużywania przez DUW różnego rodzaju usług zewnętrznych, niekiedy dublujących własną działalność, co także obarczone było tym samym ryzykiem dowolności postępowania polegającego na zawieraniu umów zleceń w formie ustnej. W ramach kontroli zbadano 8,2% wydatków budżetu państwa zrealizowanych przez DUW w części 85/02. Środki publiczne wykorzystano celowo i gospodarnie, a wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w *ufp* i aktach wykonawczych do tej ustawy. Przyjęte zasady rozliczania środków przeznaczonych na sfinansowanie dodatku dla kierowników specjalizacji nadzorujących szkolenie specjalizacyjne lekarzy w podmiotach prowadzących szkolenia specjalizacyjne (w stosownych umowach zawartych między Wojewodą Dolnośląskim a podmiotami szkolącymi lekarzy), nie zapewniły jednak

¹⁸² Decyzje Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia: [1] 11 maja 2021 r., nr IP6.972.107.2021.PMX; [2] 26 lipca 2021 r., nr IP6.972.157.2021.PBQ oraz [3] 2 sierpnia 2021 r., nr IP6.972.161.2021.PBQ.

adekwatnej kontroli merytorycznej oraz rachunkowej przedkładanych przez ww. podmioty rozliczeń, które stanowiły podstawę płatności.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość budżetowa

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 85/02 – *województwo dolnośląskie* i sprawozdań jednostkowych DUW, jako urzędu obsługującego Wojewodę:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)

oraz sprawozdań jednostkowych/łącznych dysponenta części 85/02:

- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/02 – *województwo dolnośląskie* na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek, przekazywanych w TREZOR). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponenta trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli t. X, str.262-810, t. XII, str. 172-224, 255-270)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania sporządzone zostały terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz w oparciu o dane wynikające z ksiąg rachunkowych.

OBSZAR

4. Kontrola Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej

Opis stanu faktycznego

Minister Infrastruktury przyznał Wojewodzie Dolnośląskiemu na realizację w 2021 r. zadań wynikających z FRPA kwotę 77 348,1 tys. zł¹⁸³, z czego wysokość dofinansowania ostatecznie przekazana Wojewodzie wynosiła 28 080,4 tys. zł (36,3%). Natomiast kwota jaka została wydatkowana w 2021 r. wynosiła 27 831,4 tys. zł¹⁸⁴ (99,1%). Wysokość środków ostatecznie przyznanych w latach 2019-2020 to odpowiednio 20 194,0 tys. zł i 87 343,4 tys. zł¹⁸⁵.

O środki z FRPA w 2021 r. ubiegało się 39 organizatorów transportu autobusowego, którzy złożyli łącznie 42 wnioski (z czego trzech organizatorów złożyło wnioski w obu organizowanych przez Wojewodę Dolnośląskiego naborach). Dla porównania w latach 2019-2020 wpłynęło odpowiednio 21¹⁸⁶ i 36 wniosków. W wyniku rozpatrzenia wniosków Wojewoda Dolnośląski w 2021 r. podpisał 37 umów¹⁸⁷, w 2019 r. - 18 umów¹⁸⁸, a w 2020 r. - 30 umów¹⁸⁹. Wartość środków wskazana w umowach zawartych z organizatorami wyniosła w latach 2019-2021 odpowiednio: 9 292,7 tys. zł, 11 421,1 tys. zł i 30 576,7 tys. zł, a faktyczne wydatkowano 879,8 tys. zł w 2019 r., 10 395,4 tys. zł w 2020 r. i 27 831,4 tys. zł w 2021 r.

Nabór wniosków na 2021 r. odbył się w dwóch turach, a ogłoszenia o naborze wniosków zamieszczono na stronie BIP DUW 4 listopada 2020 r. oraz 22 września 2021 r., tj. odpowiednio siedem i 14 dni po uzyskaniu informacji od Ministra Infrastruktury, o wysokości środków przyznanych na 2021 r. Poza przypadkiem przekazania wniosków o objęcie dopłatą w maju i sierpniu 2021 r. z jednodniowym opóźnieniem, Wojewoda Dolnośląski przestrzegał postanowień porozumienia zawartego z Ministrem Infrastruktury. Nie stwierdzono także przypadków opóźnień w przekazywaniu organizatorom środków z FRPA. Ponadto Wojewoda prowadził wyodrębniony dla powyższych środków rachunek bankowy oraz ewidencję księgową. Analiza obrotów na koncie 139-16 pozwoliła stwierdzić, że środki Funduszu nie były wykorzystywane na inne cele.

Szczegółowa kontrola dokumentacji ośmiu z 42 wniosków złożonych w 2021 r. na łączną kwotę 21 863,9 tys. zł (tj. 28,3% przyznanych środków) wykazała, że Wojewoda Dolnośląski dokonał ich oceny oraz prawidłowo je rozpatrzył. Złożone przez organizatorów wnioski zawierały dane wymagane art. 24 ust. 6 ustawy o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej oraz załączniki określone w art. 24 ust. 7 tej ustawy. Umowy o dopłatę, zawierane przez Wojewodę Dolnośląskiego z organizatorami sporządzone zostały zgodnie z wymogami wskazanymi w art. 27 ust. 2 ww. ustawy. Podpisanie umowy poprzedzone było weryfikacją spełnienia warunku sfinansowania ze środków organizatora nie mniej niż 10% ceny usługi oraz zawarcia umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego. Wojewoda stosował dopłaty nieprzekraczające 3 zł do jednego wozokilometra, tj. kwoty określonej w art. 30a ust. 1 ww. ustawy.

¹⁸³ Pierwotnie przyznano kwotę 52 390,1 tys. zł (pismo Ministra Infrastruktury znak DTD-6.4310.348.2020.1 z 29 października 2020 r.), a następnie w wyniku podziału niezaangażowanych środków, dodatkowo 24 958,0 tys. zł (pismo Ministra Infrastruktury nr DTD-6.4312.66.2021-4 z 12 października 2021 r.). Powyższa kwota nie jest skorygowana o wartość środków niewykorzystanych według stanu na 31 sierpnia 2021 r.

¹⁸⁴ Kwota dopłaty wydatkowana przez Wojewodę w roku 2021 nie uwzględnia zwrotów dokonanych przez jednostki po dniu 31 grudnia 2021 r.

¹⁸⁵ Powyższa kwota stanowi sumę środków przyznanych Wojewodzie Dolnośląskiemu w dwóch naborach, natomiast nie jest skorygowana o wysokość środków niezaangażowanych według stanu na 31 sierpnia 2020 r.

¹⁸⁶ Z czego dwóch organizatorów zrezygnowało z dofinansowania, a jednemu wniosek odrzucono.

¹⁸⁷ Trzech organizatorów zrezygnowało z dopłaty, a wnioski kolejnych dwóch odrzucono.

¹⁸⁸ Dwóch wnioskodawców zrezygnowało z pozyskania dopłaty, a wniosek jednego odrzucono.

¹⁸⁹ Z czego trzech organizatorów zrezygnowało z dofinansowania, a wnioski kolejnych trzech odrzucono.

Wojewoda Dolnośląski nie dokonywał kwartalnej analizy zaangażowania środków przewidzianych dla województwa dolnośląskiego z ww. tytułu, ponieważ jak wskazała Dyrektor Wydziału Infrastruktury DUW, zgodnie z art. 21 ww. ustawy do 31 grudnia 2021 r. udzielanie dofinansowania i dopłata odbywały się zgodnie z przepisami działu I, II, art. 11 oraz działu III rozdziałów 2, 4 i 5 ustawy, tj. z pominięciem obowiązku dokonywania powyższych analiz. Wojewoda Dolnośląski przesłał natomiast dysponentowi informację o kwocie niezaangażowanych środków FRPA według stanu na 31 sierpnia 2021 r.

Wysokość środków zwróconych przez Wojewodę dysponentowi, z tytułu niewykorzystania w całości przyznanej dotacji wyniosła łącznie 249,0 tys. zł. W przypadku ośmiu organizatorów przyczyną dokonywanego zwrotu była niższa niż zaplanowana wielkość pracy eksploatacyjnej, niższe niż zaplanowano koszty, a także większe niż zaplanowane przychody.

Wojewoda Dolnośląski w związku z art. 18 ust. 2 ustawy o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej przeprowadził w 2021 r. kontrolę pięciu organizatorów z którymi zawarł umowy o dopłatę z FRPA, z czego czterech organizatorów z którymi umowy zawarto w 2020 r. na wydatkowanie środków w 2021 r., o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. VI, str. 1-813, t. VII, str. 1-676, t. VIII, str. 1-659, t. IX, str. 1-105, 644-889, t. XI, str. 446-741, t. XII, str. 1-136, 225-254)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wojewoda w 2021 r. nie przeprowadził kontroli wymaganej liczby organizatorów funkcjonujących w województwie, z którymi zawarł umowy o dopłatę ze środków FRPA w 2021 r. Wojewoda skontrolował wykorzystanie funduszu u czterech z 35 organizatorów, z którymi zawarł umowy o wypłatę środków w 2021 r. (tj. 11,4%), pomimo że zgodnie z wymogiem art. 18 ust. 2 ustawy o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej kontrolą należało objąć co najmniej 15% organizatorów funkcjonujących w województwie, z którymi zawarto umowę o dopłatę, tj. co najmniej pięciu.

Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Infrastruktury DUW do kontroli brane były pod uwagę jednostki z roku 2020, które zawarły umowy z Wojewodą. Przy obliczaniu procentowego udziału jednostek do kontroli nie były brane pod uwagę trzy jednostki, które zrezygnowały z dofinansowania, a jednostki, które w roku 2020 kilka razy brały udział w różnych naborach, były liczone tylko raz. W związku z powyższym do obliczenia procentowego udziału jednostek do kontroli zostało zakwalifikowanych 25 organizatorów.

(akta kontroli t. VI, str. 1-3, 35-56, 505-507, t. IX, str. 44-47)

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 18 ust. 2 ww. ustawy kontrola jest realizowana w sposób zapewniający kontrolę co najmniej 5% środków przekazanych przez wojewodę w danym roku organizatorom funkcjonującym w danym województwie. Kontrola jest przeprowadzana co najmniej u 15% organizatorów funkcjonujących w województwie, z którymi zawarto umowę o dopłatę. Oznacza to, że kontrolą należy objąć co najmniej 5% środków przekazanych przez wojewodę w danym roku oraz co najmniej u 15% organizatorów funkcjonujących w województwie, z którymi zawarto umowę o dopłatę. Wartości te należy ustalać dla każdego roku osobno.

2. Wojewoda Dolnośląski złożył Ministrowi Infrastruktury z jednodniowym opóźnieniem dwa wnioski o wypłatę dopłaty w maju i sierpniu 2021 r.

Zgodnie z § 3 pkt 3 porozumienia zawartego pomiędzy Ministrem Infrastruktury a Wojewodą Dolnośląskim, Wojewoda miał przekazać dysponentowi funduszu wniosek za dany okres rozliczeniowy w terminie do 6 dnia roboczego miesiąca, w którym przekazane zostały środki na realizację wniosków o dopłaty. Wnioski za maj

i sierpień 2021 r. przekazane zostały odpowiednio 9 czerwca i 9 września, zamiast 8 czerwca i 8 września, tj. z jednodniowym opóźnieniem.

Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Infrastruktury DUW, wydział przygotował wnioski w wyznaczonym terminie. Niemniej z uwagi na obieg dokumentów składanych do Wojewody pisma zostały podpisane i przekazane Ministrowi 9 czerwca i 9 września 2021 r. Złożenie wniosków z opóźnieniem nie skutkowało negatywnymi konsekwencjami dla realizacji zadań nałożonych na Wojewodę ustawą o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

(akta kontroli t. VI, str. 505, t. IX, str. 44, 64-67)

3. Wojewoda przyjął od Powiatu Kamiennogórskiego, a następnie przekazał dysponentowi FRPA środki w wysokości 0,5 tys. zł pochodzące z nieprawidłowo wyliczonej wysokości odsetek naliczonych od kwoty dopłaty z FRPA pobranej w grudniu 2021 r. w nadmiernej wysokości. Naliczenie odsetek w wysokości 0,5 tys. zł. odbyło się za okres od 23 grudnia 2021 r., tj. od dnia przekazania środków przez Wojewodę zamiast od 10 stycznia 2022 r., tj. od dnia wyznaczonego przez Wojewodę na zwrot niewykorzystanej części dopłaty.

Zgodnie z umową zawartą pomiędzy Wojewodą Dolnośląskim a Powiatem Kamiennogórskim termin zwrotu niewykorzystanych środków dopłaty z FRPA ustalono na 10 stycznia 2022 r. Z przedłożonej dokumentacji wynikało natomiast, że Powiat Kamiennogórski dokonał zwrotu z dziewięciodniowym opóźnieniem, tj. 19 stycznia 2022 r., a więc zobligowany był do zwrotu 0,125 tys. zł.

Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Infrastruktury DUW, zwrot środków opisanych jako dotacja pobrana w nadmiernej wysokości, dokonanych przez Powiat Kamiennogórski nie był wynikiem wezwania Wojewody, a inicjatywą organizatora w związku z czym uznano, iż brak jest podstaw prawnych do kwestionowania takiej kwalifikacji zwrotu.

(akta kontroli, t. X str. 60-504, t. XII str.127-130)

W ocenie NIK istotne jest, że zawarta umowa precyzuje termin zwrotu środków niewykorzystanej dopłaty i od tego terminu należało liczyć odsetki, których wysokość winna być zweryfikowana przez Wojewodę niezależnie od inicjatora zwrotu części dopłaty.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację zadań nałożonych na Wojewodę ustawą o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Prawidłowo zorganizowano nabór wniosków o dopłatę, dokonano oceny złożonych wniosków i przekazywano organizatorom środki w 2021 r. Stwierdzone nieprawidłowości miały w większości charakter formalny i nie przyniosły negatywnych skutków. Niemniej Wojewoda dopuścił do przyjęcia i przekazał na konto dysponenta FRPA kwotę odsetek o 0,3 tys. zł wyższą niż wynikała z faktycznych zobowiązań organizatora.

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dokonanie przeglądu analitycznego zaległości dysponenta III stopnia, pod kątem możliwości ich umorzenia z urzędu, w szczególności dotyczących zlikwidowanego Funduszu Skarbu Państwa oraz należności Skarbu Państwa przejętych z tytułu spadków lub darowizn.

2. Terminowe podejmowanie wobec dłużników czynności zmierzających do wykonania przez nich obowiązku uregulowania należności oraz wyeliminowanie przypadków nieuzasadnionych okresów bezczynności w poszczególnych sprawach, w których prowadzona jest egzekucja należności Skarbu Państwa.
3. Bieżące inicjowanie postępowań w zakresie wyksięgowania przedawnionych należności.
4. Niezwłoczne rozpatrywanie spraw o zastosowanie ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych przypadających Wojewodzie Dolnośląskiemu składanych przez właściwych starostów wykonujących zadania z zakresu administracji rządowej z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.
5. Naliczenie i egzekwowanie rekompensaty za koszty odzyskiwania należności wynikającej z przepisów o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych.
6. Zapewnienie wskazywania łącznej wysokości kar umownych w umowach zawieranych na podstawie Pzp.
7. Ustalanie wymaganej liczby organizatorów, u których przeprowadzona zostanie kontrola wykorzystania środków dopłaty z FRPA.
8. Zapewnienie weryfikacji prawidłowości naliczania przez organizatorów odsetek od dopłaty pobranej w nadmiernej wysokości.
9. Podjęcie działań organizacyjnych umożliwiających przekazywanie środków na dofinansowanie dodatków do wynagrodzeń kierowników specjalizacji w ramach szkolenia lekarzy na podstawie rzetelnych rozliczeń podmiotów prowadzących szkolenie specjalizacyjne w zakresie liczby dni nieobecności lekarzy.
10. Niezwłoczne podejmowanie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych w przypadkach, o których mowa w art. 177 ust. 1 *ufp*.
11. Wyeliminowanie umów cywilnoprawnych zawartych z pracownikami DUW dublujących ich zadania wykonywane na podstawie umów o pracę.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁹⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie

Poniższy zapis stosowany w przypadku sformułowania uwag i wniosków pokontrolnych w wystąpieniu

wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie

¹⁹⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłoszenie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres e-mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres e-mailowy.

wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, kwietnia 2022 r.

Kontrolerzy:
Dominik Kosenda
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Paweł Potemski
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis